

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Центр заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання

Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

_____ Юлія СЕРПЕНІНОВА

_____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

на тему: Методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства

Здобувачки групи ОПдн-94с, Савіної Ірини Володимирівни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Ірина САВІНА

Керівник асистент,
доктор філософії

_____ Ганна ФІЛАТОВА

_____

Суми – 2023

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему

«Методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства»

Студентки Савіної Ірини Володимирівни

Актуальність теми дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра на тему «Методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства» визначається тим, що фінансові результати і показники ефективності є важливими аспектами діяльності будь-якого підприємства. Звіти про фінансові результати та їх оцінювання дозволяють розуміти фінансову стійкість підприємства, його прибутковість та рентабельність, а також виявляти проблемні аспекти в управлінні. Складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства є складним процесом, який потребує знань з фінансового аналізу, обліку та аудиту. Отже, вивчення методики складання звіту та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства є важливим елементом підготовки майбутніх фахівців у галузі обліку та фінансів.

Метою дипломної роботи є дослідження організаційно-технічних та методичних аспектів складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства, а також розробка рекомендацій щодо їх удосконалення та оптимізації.

Об'єктом дослідження є методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності АТ «Укрпошта».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності Сумської філії Акціонерного Товариства «Укрпошта».

У процесі написання дипломної роботи широко використовувалися загальнонаукові методи: діалектичний, системний підходи, метод індукції і дедукції, аналіз і синтез, а також застосовувалися специфічні методи: хронологічного і систематичного спостереження; зведення, групування.

Інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують порядок та методику складання звіту про фінансові результати, методичні матеріали, дані мережі Інтернет. Фактологічною основою проведеного дослідження є статті вітчизняних і зарубіжних учених, а також фінансова звітність АТ «Укрпошта».

Результатами дослідження на тему «Методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства» можуть бути наступні висновки:

- складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства є важливим етапом у процесі фінансового управління;
- для успішного складання звіту необхідно мати достовірну та повну інформацію про фінансові результати та діяльність підприємства;
- методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства повинна відповідати вимогам міжнародних стандартів звітності та національного законодавства;
- оцінювання ефективності діяльності підприємства здійснюється за допомогою різноманітних фінансових та нефінансових показників, які відображають різні аспекти діяльності підприємства.
- для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно проводити систематичний аналіз та оцінювання його діяльності з використанням засобів фінансового аналізу.
- застосування сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення може значно спростити та покращити процес складання звіту про

фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства.

Отже, дослідження методики складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності АТ «Укрпошта» виявилось корисним для розуміння принципів складання звіту та визначення показників ефективності діяльності підприємства. Отримані висновки можуть бути використані для покращення процесу фінансового управління та підвищення ефективності діяльності Товариства.

Ключові слова: фінансові результати, складання фінансової звітності, сукупний дохід, елементи операційних витрат, розрахунок показників прибутковості, показники фінансової стійкості, платоспроможність, коефіцієнти ліквідності.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 73 сторінках, зокрема список використаних джерел із 51 найменування. Робота містить 24 таблиці, 5 рисунків.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2023 рік

Рік захисту роботи – 2023 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Центр заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання

Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. завідувачки кафедри

к.е.н., старший викладач

_____Жанна ОЛЕКСІЧ

«_____» _____20____р.

ЗАВДАННЯ ДО КВАЛІФІКАЦІНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

на здобуття ступеня «бакалавр»

із спеціальності 071 «Облік і

оподаткування» студенту 4 курсу, групи

ОПдн-94с

Савіної Ірини Володимирівни

Тема роботи: «Методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства»

Затверджена наказом від 26.05.2023 р. № 0572-VI

Термін подання студентом закінченої роботи 01.06.2023 р.

Мета дипломної роботи є дослідження організаційно-технічних та методичних аспектів складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства, а також розробка рекомендацій щодо їх удосконалення та оптимізації.

Об'єктом дослідження є методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності АТ «Укрпошта».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності Сумської філії Акціонерного Товариства «Укрпошта».

Орієнтовний план випускної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети:

Розділ 1. Теоретичні та методичні аспекти складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід)

Термін подання: 15.03.2023 р.

Зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент: у розділі 1 дослідити сутність звіту про фінансові результати як компонент фінансової звітності підприємства, опрацювати методичні засади складання звіту про фінансові результати, розглянути концептуальні засади аналізу фінансових показників на основі звіту про фінансові результати.

Розділ 2. Організація і методика складання звіту про фінансові результати СД АТ «Укрпошта»

Термін подання: 30.05.2023 р.

Зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент: у розділі 2 навести загальну організаційно-економічну характеристику товариства, дослідити, методичні основи складання звіту про фінансові результати АТ «Укрпошта», провести аналіз ефективності діяльності товариства, а також розглянути пропозиції щодо вдосконалення методики складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства.

Дата видачі завдання 28.01.2023

Керівник кваліфікаційної роботи бакалавра _____ Ганна ФІЛАТОВА

Завдання до виконання одержав _____ Ірина САВІНА

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)	11
1.1 Звіт про фінансові результати як компонент фінансової звітності підприємства	11
1.2 Методика формування Звіту фінансові результати підприємства (Звіту про сукупний дохід)	15
1.3 Аналіз фінансових показників на основі звіту про фінансові результати	24
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СД АТ «УКРПОШТА»	28
2.1 Загальна характеристика АТ «Укрпошта»	28
2.2 Методика складання Звіту про фінансові результати Акціонерного Товариства «Укрпошта»	34
2.3 Аналіз майнового стану, фінансової незалежності та рентабельності АТ «Укрпошта» на основі даних звіту про фінансовий результат	40
2.4 Напрями вдосконалення складання Звіту про фінансові результати	66
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ.....	81

ВСТУП

Однією з найважливіших функцій обліку є забезпечення достовірності та об'єктивності фінансової звітності підприємства. Саме через звітність підприємства здійснюється контроль за його діяльністю та приймаються стратегічні рішення щодо його розвитку. Звіти про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства є важливим інструментом для внутрішнього управління та забезпечення стійкості підприємства. Вони дозволяють виявити проблемні місця та ризики, а також розробити стратегії для покращення ефективності діяльності.

У сучасних умовах глобалізації та зростання конкуренції, ефективність фінансової діяльності стає ключовим фактором успіху підприємства. Тому важливо мати належні знання та навички для оцінки ефективності діяльності та підвищення її результативності.

Вагомий внесок у розробку теоретичних, організаційно-методичних положень щодо процесу складання звіту про фінансові результати та оцінювання ключових показників ефективності діяльності суб'єктів господарювання здійснили такі відомі науковці, як Захарчук І.С., Бабаєва О.І., Приймак С.В., Костюшина Д.В., Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Панасюк В.М., , Голов С.Ф., Сльозко Т.М., Верхоглядова Н.І., Семенишина Ю. О., Герасим П.М., David Spiceland, Wayne B. Thomas, Don Herrmann (автори підручника «Financial Accounting: Information for Decisions», який розглядає теоретичні та практичні аспекти складання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів обліку); Jerry J. Weygandt, Paul D. Kimmel, Donald E. Kieso (автори підручника «Accounting Principles», який досліджує питання фінансового обліку та нормативно-правового регулювання фінансової звітності відповідно до міжнародних та національних стандартів), тощо.

Незважаючи на значний науковий вклад дослідників у цій сфері, серед питань організації і методики складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства залишаються невирішеними окремі положення, що вимагає подальших досліджень та пошук нових підходів і напрямів з удосконалення існуючих.

Метою дипломної роботи є дослідження організаційно-технічних та методичних аспектів складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства, а також розробка рекомендацій щодо їх удосконалення та оптимізації.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розглянути концептуальні засади звіту про фінансові результати як компоненту фінансової звітності підприємства;
- дослідити сукупність теоретичних та практичних аспектів методики формування Звіту про фінансові результати підприємства (Звіту про сукупний дохід)
- надати загальну організаційно-економічну характеристику Сумської філії Акціонерного Товариства «Укрпошта»;
- вивчити порядок складання звіту про власний капітал на досліджуваному підприємстві;
- оцінити показники ефективності діяльності підприємстві, обґрунтувати отримані значення;
- провести аналіз існуючої методики складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності товариства та запропонувати шляхи щодо її покращення.

Об'єктом дослідження є методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності АТ «Укрпошта».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності Сумської філії Акціонерного Товариства «Укрпошта».

У процесі написання дипломної роботи широко використовувалися загальнонаукові методи: діалектичний, системний підходи, метод індукції і дедукції, аналіз і синтез. Водночас, поряд із загальнонауковими методами застосовувалися специфічні методи (прийоми): хронологічного і систематичного спостереження; зведення, групування та графічного зображення даних дослідження, вимірювання господарських засобів і процесів; реєстрації та класифікації даних; обчислення абсолютних та відносних величин.

Інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують порядок та методику складання звіту про фінансові результати, методичні матеріали, дані мережі Інтернет. Фактологічною основою проведеного дослідження є статті вітчизняних і зарубіжних учених, а також фінансова звітність АТ «Укрпошта».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

1.1 Звіт про фінансові результати як компонент фінансової звітності підприємства

Україна переживає значні зміни в економічному, інформаційному та правовому середовищі, що супроводжується розвитком фінансових відносин. Ці зміни вимагають нових короткострокових та довгострокових цілей для підприємств, а також збільшують значення інформаційного забезпечення для прийняття управлінських рішень. У сучасних умовах інформація про економічних партнерів є ключовим елементом успішної діяльності для кожного господарюючого суб'єкту. Тому, фінансова звітність стає основним джерелом інформації про фінансовий та майновий стан підприємства, а також про його результати виробничої та господарської діяльності за певний звітний період.

Основні методологічні принципи складання фінансової звітності регулюються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV та затвердженими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, згідно з якими фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, яка дає інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [1,2]. Також НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає бухгалтерську звітність, як звітність яка складена на основі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів [3].

У різних країнах «Звіт про фінансові результати» може мати різні назви, залежно від встановленої термінології та правових вимог. В США та Канаді цей звіт називається «Income Statement» або «Statement of Earnings». У Великобританії та Ірландії «Profit and Loss Account». В Європейському Союзі «Profit and Loss Statement» або «Income Statement». В Японії «Statement of

Income». Ці назви можуть відрізнятися також в залежності від розміру підприємства та його відомчої належності.

Основними вітчизняними нормативно-правовими документами, які регулюють правильність визначення фінансових результатів підприємств, є: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає правила складання та подання фінансової звітності підприємствами; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, затверджені Міністерством фінансів України, які містять вимоги щодо ведення обліку фінансових результатів (П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 17 «Податок на прибуток», П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», П(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», П(С)БО 22 «Вплив інфляції», П(С)БО 24 «Прибуток на акцію», П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» (для малих підприємств); Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності; Податковий кодекс України, який містить вимоги щодо складання та подання податкової звітності; Положення про фінансову звітність, затверджене Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, яке містить вимоги щодо складання та подання фінансової звітності для суб'єктів ринку цінних паперів.

Нормативно-правові документи НП(С)БО встановлюють вимоги щодо складання звіту про фінансові результати для юридичних осіб, крім банків та бюджетних установ. Метою звіту є надання користувачам об'єктивної та повної інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки підприємства, а також сукупний дохід. Звіт складається всіма юридичними особами, які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно з законодавством або самостійно прийняли таке рішення закріпивши його в обліковій політиці підприємства (п.2 розд. I, п. 1 розд. IV НП(С)БО 1).

Для малих підприємств, мікропідприємств, представництв іноземних суб'єктів господарювання та непідприємницьких товариств встановлено

спрощену форму фінансової звітності, що складається з балансу (форма №1-м) та звіту про фінансові результати (форма №2-м). Вимоги до заповнення цієї звітності визначені в П(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Підприємства, що не мають обов'язку складати фінансову звітність за міжнародними стандартами, можуть скористатися цією формою звітності [4].

Фінансову звітність, як поняття розглядали багато науковців. Можемо відмітити визначення Крупки Я. Д.: фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [5]. Цікавим та інформативним є визначення Пушкаря М. С., що зазначає: фінансова звітність являє собою сукупність реєстрів генералізованих показників за певний період, що характеризують статику та динаміку об'єктів бухгалтерського обліку [6]. В своїх роботах Андрієнко В. О. дає комплексне визначення фінансової звітності: сукупність показників бухгалтерського обліку, які структуровані в формі звітів і надають інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, грошовий потік та зміни в власному капіталі підприємства за звітний період, які допомагають користувачам приймати рішення на підставі отриманої інформації [7].

Для оцінки якості діяльності підприємства використовується фінансовий результат, що визначається шляхом порівняння доходів та витрат. Цей результат може бути виражений у формі прибутку або збитку і від нього залежать такі важливі аспекти, як формування власного капіталу, виконання зобов'язань перед бюджетом, фінансування інвестицій та платоспроможність підприємства. Здобуття позитивного фінансового результату є ключовим для фінансово-економічного розвитку, стабільності та забезпечення фінансової незалежності підприємства.

У звіті про фінансові результати підприємства за звітний період відображаються результати його діяльності, які можуть бути виражені у формі прибутку або збитку. Звіт містить чотири основні елементи: збитки, прибутки,

доходи та витрати. Доходи підприємства включають у себе всі отримані економічні вигоди, а витрати - всі зменшення економічних вигод, що відбуваються внаслідок вибуття або надходження активів, а також погашення або виникнення зобов'язань перед бюджетом, позабюджетними фондами та третіми особами, що впливають на капітал підприємства.

Завданням бухгалтерського обліку фінансових результатів є систематичний та точний облік доходів та витрат підприємства за звітний період з метою визначення фінансового результату. Це важлива інформація для прийняття управлінських рішень та планування подальшої діяльності підприємства. Бухгалтерський облік фінансових результатів дозволяє отримувати інформацію про прибуток або збиток, а також про склад та джерела доходів та витрат. За допомогою такої інформації можна оцінити ефективність використання ресурсів підприємства, здійснювати аналіз фінансових результатів та визначати напрямки подальшого розвитку підприємства. Показники фінансового результату, що відображаються в бухгалтерському обліку, значною мірою залежать від положень облікової політики. Облікова політика повинна забезпечувати ефективну систему бухгалтерського обліку фінансових результатів та розвиток методів обробки облікової інформації [8].

Забезпечення достовірної звітності про фінансові результати є ключовим для аналізу фінансового стану та прибутковості підприємства. Важливо, щоб у бухгалтерському обліку та звітності були чітко відображені всі господарські операції підприємства, враховані всі доходи та витрати відповідно до різних видів діяльності та галузевих особливостей. Фінансові результати підприємства відображають всі аспекти його діяльності, включаючи технологію та організацію виробництва, систему управління, якість та обсяг виробленого продукту, рівень собівартості, продуктивність праці та інші фактори. Ці показники визначають ефективність виробництва та є ключовим фактором в ринковому механізмі

господарювання. Прибуток є необхідною умовою для економічного та соціального розвитку підприємства та держави в цілому.

1.2 Методика формування Звіту фінансові результати підприємства (Звіту про сукупний дохід)

«Звіт про фінансові результати» (форма №2) має ті ж самі реквізити та коди, що й баланс (форма №1), за винятком коду форми власності. Однак, у звіті про фінансові результати не потрібно вказувати дату надсилання та термін одержання, оскільки вся бухгалтерська звітність подається у зброшурованому вигляді. Форма звіту №2 містить інформацію про доходи та витрати підприємства, їх структуру, операційний прибуток і чистий прибуток або збиток за звітний період (квартал або рік), а також показники прибутковості акцій для акціонерних товариств. Основна відмінність між звітом про фінансові результати і балансом полягає в тому, що звіт відображає дані про доходи та витрати за період, тоді як баланс показує фінансовий стан на конкретну дату. При складанні звіту про фінансові результати важливо дотримуватись принципу нарахування та відповідності доходів та витрат [9]. Звітним періодом для складання Звіту про фінансові результати є квартал і календарний рік з 1 січня по 31 грудня включно. Звіт може складатися вручну або автоматично у тисячах гривень без десяткових знаків [10].

Звіт про фінансові результати складається шляхом накопичення оборотів рахунків доходів та витрат. У цьому звіті наводиться інформація про дві дати, які є дуже важливими для проведення аналізу:

- за звітний період;
- за відповідний період попереднього року.

При складанні Звіту про фінансові результати необхідно керуватися принципом нарахування та відповідності доходів і витрат. Це означає, що для

визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи цього періоду з витратами, що були здійснені для їх отримання. Особливої уваги заслуговує той факт, що доходи і витрати повинні бути відображені в обліку і звітності у той момент, коли вони виникли, незалежно від того, коли було сплачено гроші чи коли вони надійдуть. Така інформація повинна бути відображена в бухгалтерському обліку за періоди, до яких вони відносяться.

Звіт не подається: бюджетними установами; суб'єктами малого підприємництва, які складають скорочений фінансовий звіт відповідно до П(С)БО 25.

Звіт складається з чотирьох розділів:

Розділ I «Фінансові результати»;

Розділ II «Сукупний дохід»;

Розділ III «Елементи операційних витрат»;

Розділ IV «Розрахунок показників прибутковості акцій».

Перший розділ звіту про фінансові результати містить інформацію про доходи та витрати підприємства за звітний період, а також їх структуру та динаміку порівняно з попереднім періодом. У цьому розділі можуть бути наведені такі показники, як валовий дохід, операційний дохід, витрати на заробітну плату, витрати на матеріали та інші витрати, операційний прибуток, чистий прибуток або збиток тощо. Крім того, у першому розділі можуть бути відображені основні елементи операційних витрат та показники прибутковості акцій для акціонерних товариств. Прибуток розглядається як джерело коштів для виплати дивідендів власникам, формування резервного капіталу або збільшення статутного капіталу підприємства.

У другому розділі Звіту про фінансові результати подана інформація про інший сукупний дохід. Сукупний дохід (Comprehensive Income) - це обсяг прибутку або збитку підприємства за певний період часу, який включає як звичайний прибуток (за другим розділом звіту про фінансові результати), так і

інші складові, які не включені до звіту про прибутки та збитки, наприклад, зміни в ціні фінансових інструментів, зміни в коштах пенсійного плану, валютні різниці та інші. Сукупний дохід є важливим елементом фінансової звітності, оскільки він надає більш повну картину фінансового стану підприємства за певний період часу, включаючи вплив інших факторів, які не відображаються у звіті про прибутки та збитки. МСБО 1 зазначає, що загальний сукупний дохід - це сума змін у власному капіталі підприємства, які виникли в результаті різних операцій та подій, крім тих змін, які відбулися внаслідок операцій з власниками, які здійснюються в рамках їх повноважень [11].

Третій розділ Звіту про фінансові результати (звіту про прибутки та збитки) містить інформацію про доходи та витрати підприємства за звітний період. У третьому розділі звіту про фінансові результати зазвичай наводяться різні елементи операційних витрат, які підприємство понесло протягом звітного періоду, за винятком тих витрат, які пов'язані з виробництвом та продажем продукції (робіт, послуг), які підприємство виробило та спожило само. Ці витрати можуть бути пов'язані з управлінням, рекламою, маркетингом, адміністративними витратами тощо. Опис таких елементів дозволяє краще зрозуміти витрати, пов'язані зі звичайною діяльністю підприємства, та їх вплив на фінансовий результат.

У четвертому розділі звіту про фінансові результати аналізується прибутковість акцій тільки тих акціонерних товариств, чиї прості акції відкрито продаються та купуються на фондових біржах, або тих, які знаходяться в процесі випуску простих акцій. Цей розділ звіту відображає такі дані:

- середньорічна та скоригована середньорічна кількість простих акцій;
- скоригований чистий прибуток або збиток на одну акцію;
- сума дивідендів на одну акцію [12].

У першому та другому розділах Звіту про фінансові результати відображається інформація, враховуючи вимоги Положення про бухгалтерський

облік «Податкові різниці», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 25.01.2011 р. № 27. Це положення визначає методологічні принципи формування інформації про податкові різниці та їх розкриття в фінансовій звітності.

Податкова різниця – різниця, яка виникає між оцінкою і критеріями визнання доходів, витрат, активів, зобов'язань за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та доходами і витратами, визначеними податковим законодавством [13]. Залежно від характеру виникнення, податкові різниці можна класифікувати на наступні види:

1. Тимчасові різниці – це тимчасові розбіжності між бухгалтерським і податковим обліком, які вирівнюються в податковому періоді, що настає. Такі різниці можуть бути позитивними (коли фінансовий результат у бухгалтерському обліку перевищує фінансовий результат у податковому обліку) або негативними (коли фінансовий результат у податковому обліку перевищує фінансовий результат у бухгалтерському обліку).

2. Постійні різниці – це різниці між бухгалтерським та податковим обліком, які не вирівнюються в податковому періоді, що настає. Такі різниці зазвичай виникають через відмінності в розумінні понять у бухгалтерському та податковому законодавстві, включаючи амортизацію, витрати на науково-дослідні роботи, оподаткування іноземних підприємств, резервування тощо.

Відповідно до П(С)БО «Податкові різниці», постійні різниці можуть бути класифіковані на два види: ті, що підлягають відрахуванню з податкового прибутку, та ті, що підлягають оподаткуванню і збільшують податковий прибуток. При цьому, постійні податкові різниці, що виникають з господарських операцій у звітному періоді, повністю враховуються при визначенні податкового прибутку (збитку) за даними бухгалтерського обліку, але не враховуються при визначенні податкового прибутку (збитку) у майбутніх періодах. Під час визначення податкового прибутку (збитку) за даними бухгалтерського обліку

постійні податкові різниці за господарськими операціями звітного періоду враховуються в повному обсязі, а в майбутніх періодах не враховуються. У той же час, тимчасові податкові різниці за господарськими операціями звітного періоду не враховуються при визначенні податкового прибутку (збитку) звітного періоду, а враховуються у майбутніх періодах.

П(С)БО №15 «Дохід» визначає методологічні засади формування, оцінювання і визнання у бухгалтерському обліку інформації про доходи від звичайної діяльності підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. Ці норми стосуються всіх підприємств, крім бюджетних та банківських установ. Дохід відображає економічні вигоди, що виникають в результаті діяльності підприємства, такі як виручка від реалізації продукції, гонорари, відсотки, дивіденти тощо. В обліку доходів відображається надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу [14].

Для визнання доходу необхідно не лише враховувати надходження активу або зменшення зобов'язання, але також фінансовий наслідок цих подій, тобто збільшення власного капіталу.

В бухгалтерському обліку витрати підприємства відображаються згідно з П(С)БО 16 «Витрати». Витрати визначаються як зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу, або на основі систематичного та раціонального розподілу економічних вигод, що забезпечує актив протягом декількох звітних періодів. Якщо економічні вигоди не відповідають критеріям активів або перестають їм відповідати, витрати повинні бути негайно відображені у звітності. Якщо суму витрат можна достовірно оцінити, то вони також відображаються у звітності. Витрати повинні бути відображені одночасно з визначенням доходу, для отримання якого вони здійснені [15].

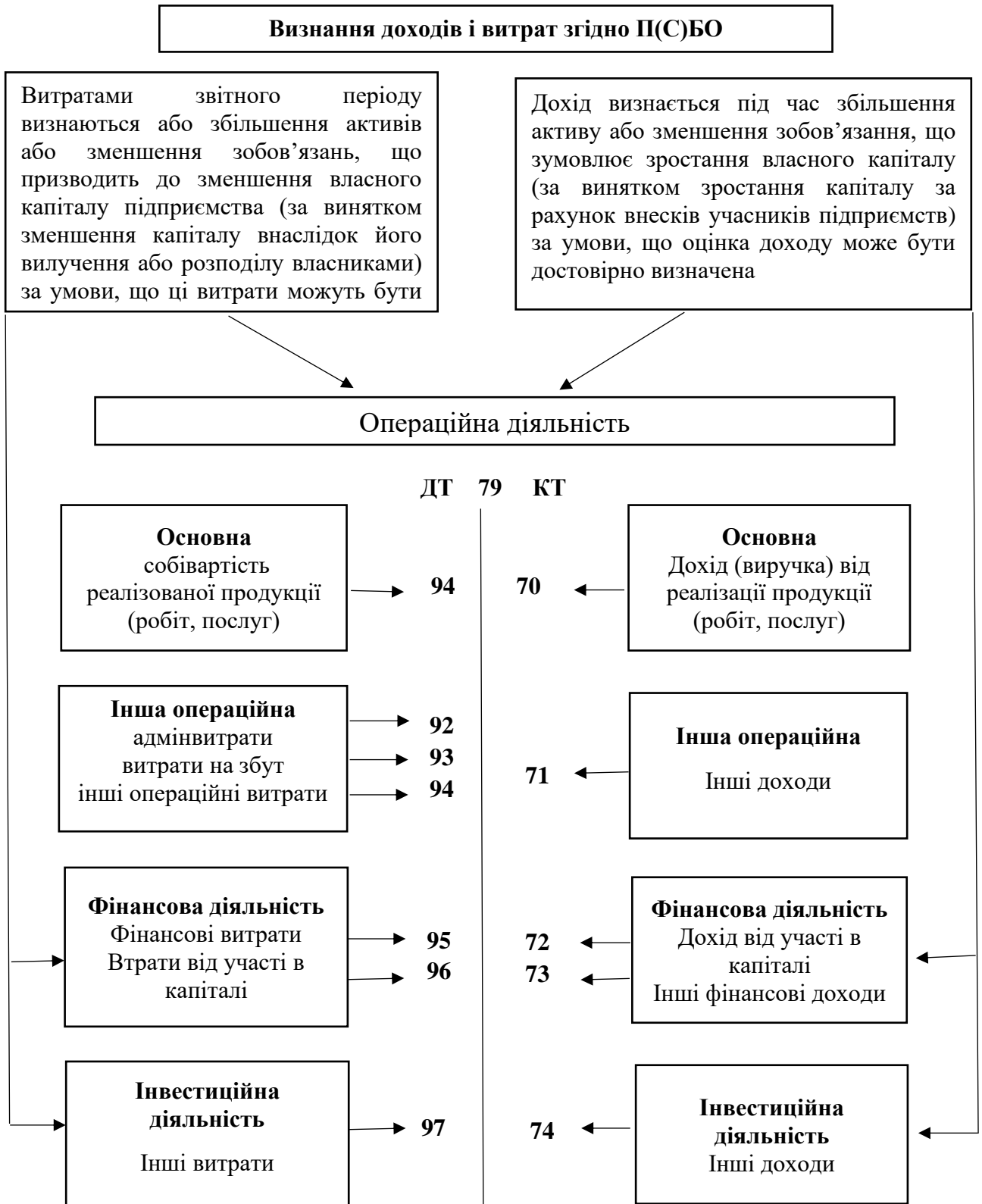

Рисунок 1.1 – Порядок визнання доходів і витрат та їх відображення у Звіті про фінансові результати

Порядок визнання доходів і витрат та їх відображення у Звіті про фінансові результати зображено на рисунку 1.1.

Чистий фінансовий результат прибуток або збиток розраховується в чотири етапи.

На першому етапі від чистого доходу від реалізації віднімають собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), враховуючи суми з додаткових статей Звіту про фінансові результати.

Перший етап визначення прибутку зображено на рисунку 2.

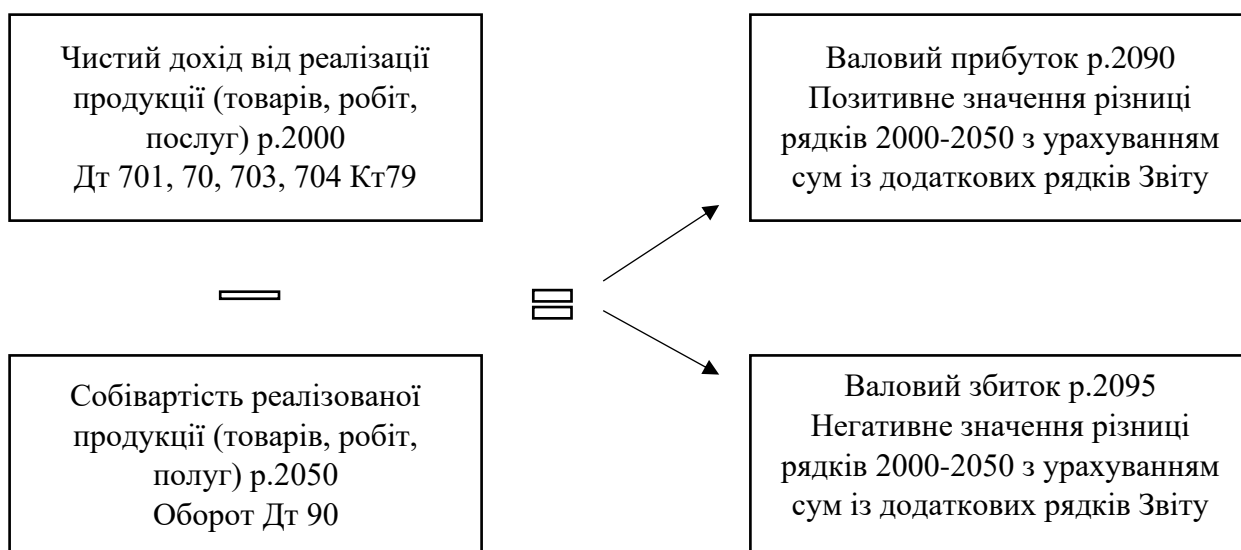

Рисунок 1.2 – Перший етап визначення прибутку

На другому етапі розраховується фінансовий результат від операційної діяльності, що є сумою валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. Для цього враховуються дані, наведені в додаткових статтях Звіту про фінансові результати.

Другий етап визначення прибутку зображено на рисунку 3.

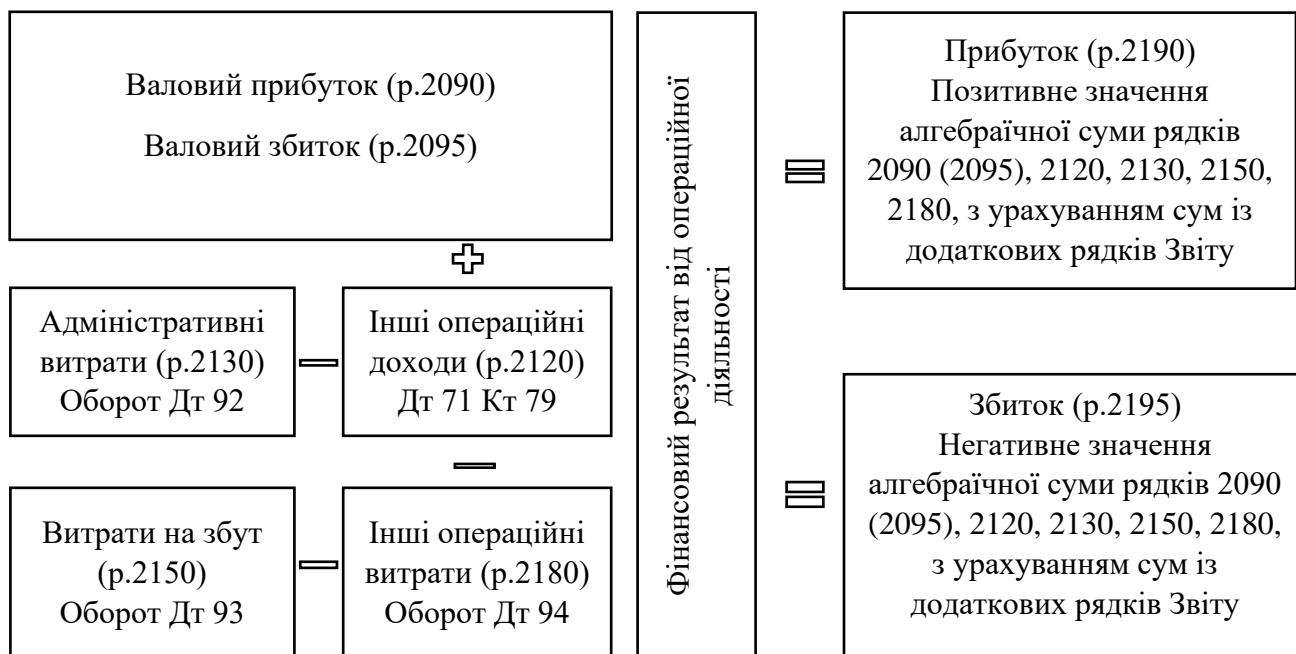

Рисунок 1.3 – Другий етап визначення прибутку

Фінансовий результат до оподаткування розраховується на третьому етапі як сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів фінансових та інших витрат з урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати.

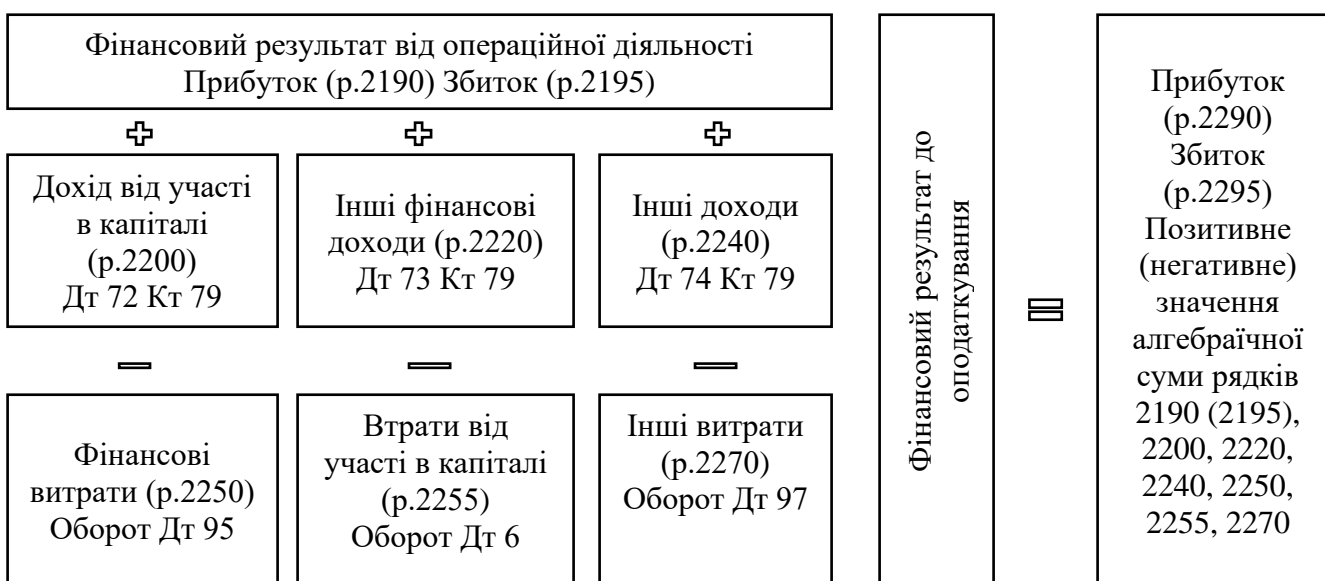

Рисунок 1.4 – Третій етап визначення прибутку

На останньому етапі визначається чистий фінансовий результат шляхом додавання до фінансового результату до оподаткування податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування.

Четвертий етап визначення прибутку подано на рисунку 5.

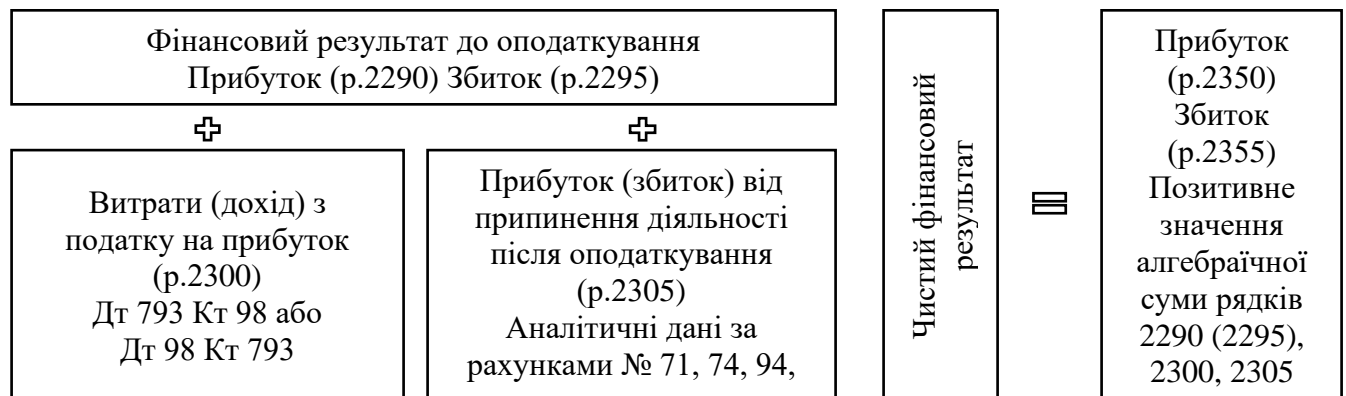

Рисунок 1.5 – Четвертий етап визначення прибутку

Другий розділ Звіту про фінансові результати, що має назву «Сукупний дохід» має на меті відображення інформації про доходи та витрати, отримані в результаті переоцінювання необоротних активів, фінансових інструментів та монетарних статей балансу, які не включені до фінансових результатів підприємства. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», інший сукупний дохід включає доходи та витрати, які не враховуються у фінансових результатах підприємства. Введення цього розділу має на меті дотримання міжнародних стандартів звітності. При цьому декілька операції, таких як переоцінка активів і зобов'язань, які відповідають за визначення доходів та витрат, не включаються до звіту про прибутки та збитки [16]. Тому ми бачимо, що виникає поняття сукупного доходу, яке розкривається у Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [17].

Для забезпечення детального розкриття інформації про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства у Звіті про фінансові результати

застосовуються рахунки 7-9 класів, які відображають різні види діяльності підприємства, такі як продаж товарів, надання послуг, операції з цінними паперами та інші. Розподіл рахунків за видами діяльності дозволяє краще зрозуміти структуру доходів та витрат підприємства, його фінансову діяльність та результативність роботи в окремих сферах бізнесу. Методика складання Звіту про фінансові результати регламентується Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [18].

1.3 Аналіз фінансових показників на основі звіту про фінансові результати

Аналіз звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) є ключовою частиною фінансового аналізу підприємства. Цей звіт надає інформацію про доходи, витрати і прибуток компанії за певний період часу, з метою оцінки ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Такий аналіз дозволяє виявити проблемні зони діяльності компанії, що дуже важливо для всіх зацікавлених сторін, особливо для інвесторів та власників. Втім варто зазначити, аналіз динаміки та структури фінансових результатів не дає чіткого уявлення про ефективність діяльності підприємства [19, 20]. Адже ефективність – це відношення досягнутих результатів (прибутків) до загальних витрат. У фінансово-економічному аналізі для цього існує загальний термін – рентабельність.

Таким чином, аналіз фінансових показників діяльності компанії можна представити у вигляді наступного покрокового алгоритму:

1. Перевірка достовірності даних: варто переконатися, що звіт про фінансові результати містить правильні дані та відповідає вимогам чинного законодавства; чи всі необхідні розділи присутні, чи немає помилок або відсутньої інформації.

2. Аналіз доходів: перевіряється склад та структуру доходів компанії за звітний період. На цьому етапі варто ідентифікувати основні джерела доходів і з'ясувати, чи є які-небудь зміни в порівнянні з попередніми періодами. Важливо визначити, які продукти або послуги приносять найбільше доходу, а також оцінити їх прибутковість.

3. Аналіз витрат: аналіз структури витрат компанії. На цьому етапі необхідно розглянути різні категорії витрат, такі як сировина, заробітна плата, адміністративні витрати, маркетинг та реклама, та визначити, які категорії витрат зростають або зменшуються в порівнянні з попередніми періодами. Це дозволить з'ясувати, як компанія використовує свої ресурси та контролювати витрати.

4. Розрахунок показників рентабельності, зокрема таких як: валова маржа – відображає відношення прибутку до виручки від продажу; оперативна маржа показує прибуток до виручки після врахування операційних витрат, а чиста маржа враховує всі витрати, включаючи податки та інші неопераційні витрати. Після прорахунку ці показники варто порівняти зі значеннями з попередніх періодів та з аналогічними компаніями у галузі, щоб оцінити ефективність використання ресурсів та прибутковість підприємства.

5. Оцінка тенденції та зміни: виявлення тенденції та зміни в фінансових результатах підприємства, а також порівняння результату звіту про фінансові результати з попередніми періодами та з встановленими цілями. На цьому етапі варто визначити чи спостерігається зростання або зниження доходів та прибутків, чи змінилися структура витрат. Це допоможе зрозуміти, як підприємство розвивається і чи вдаються досягати поставлених цілей.

6. Порівняння з галузевими стандартами: порівняння фінансових результатів підприємства зі стандартами та середніми показниками у галузі. Це дозволить оцінити, наскільки компанія ефективніше здійснює свою діяльність в порівнянні з конкурентами та чи потрібні заходи для покращення фінансової продуктивності.

7. Виявлення причин змін: визначення факторів, які можуть пояснити зміни в фінансових результатах. Це можуть бути зміни на ринку, зміна цін на сировину, матеріали, зміни в попиті або конкуренції, стратегічні рішення компанії, зміни в законодавстві, тощо. На цьому етапі варто не лише визначити причини змін, але й проаналізувати, як вони впливають на фінансові результати та як можна реагувати на них для поліпшення ефективності діяльності підприємства.

8. Аналіз ключових показників: окрім загального аналізу звіту про фінансові результати, варто проаналізувати ключові фінансові показники, які є важливими для компанії. Наприклад, це можуть бути такі показники, як прибуток на акцію, рентабельність інвестиційного проекту, оборотність запасів або платоспроможність компанії.

9. Стратегічні висновки та рекомендації: на основі проведеного аналізу звіту про фінансові результати необхідно сформулювати стратегічні висновки та рекомендації, визначити сильні та слабкі сторони компанії, ідентифікувати можливості та загрози, визначити пріоритетні напрямки для поліпшення фінансової ефективності діяльності

10. Моніторинг та контроль: після проведення аналізу звіту про фінансові результати важливо встановити систему моніторингу та контролю, щоб періодично відстежувати фінансові показники компанії, встановити ключові показники продуктивності та визначити частоту оновлення аналітичних звітів. Це допоможе вчасно виявляти зміни, реагувати на них і коригувати стратегію для досягнення фінансових цілей. Адже, загальний аналіз динаміки та структури фінансових результатів за кілька років дає уявлення про: тенденції в бізнесі (зростання, падіння); загальну наявність прибутків (збитків) і види діяльності, в яких вони виникають (операційні чи інші). Цей аналіз дозволяє виявити проблемні зони діяльності компанії та їх відношення до основних видів діяльності, що дуже важливо для інвесторів та менеджменту (власників).

Таким чином, аналіз фінансових показників на основі звіту про фінансові результати є важливим інструментом для оцінки фінансового стану та ефективності діяльності компанії. Він дозволяє зрозуміти, як ефективно використовуються ресурси, які є сильні та слабкі сторони, і як можна поліпшити фінансові показники. Аналіз звіту про фінансові результати повинен проводитись регулярно, з метою постійного контролю та вдосконалення фінансової стратегії компанії.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СД АТ «УКРПОШТА»

2.1 Загальна характеристика АТ «Укрпошта»

АТ «Укрпошта» – це найбільша мережа: близько 11000 відділень забезпечують покриття у 100% населених пунктів України. Товариство надає поштові, логістичні, фінансові і торгівельні послуги для приватних осіб та корпоративних клієнтів. До складу АТ «Укрпошта» входять 24 регіональні філії, Дирекція оброблення та перевезення пошти, «Автотранспошта» - майже 50000 працівників.

Засновником та одноосібним акціонером АТ «Укрпошта» є держава в особі Міністерства інфраструктури України. Діяльність АТ «Укрпошта» регламентується Законом України «Про поштовий зв'язок», іншими законами України, а також нормативними актами Всесвітнього поштового союзу, членом якого Україна є з 1947 року.

Акціонерне товариство «Укрпошта» утворене Міністерством інфраструктури України шляхом реорганізації державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» відповідно до розпорядження Кабінету міністрів України від 21.03.2011 р. № 265-р [21]. У березні 2017 року Товариство зареєстроване у формі ПАТ, у грудні 2018 року тип публічного акціонерного товариства змінено на приватне, Товариство не здійснювало публічну пропозицію власних акцій. Компанія переіменована в Акціонерне Товариство «Укрпошта» [22]. Юридична адреса та основне місце ведення діяльності компанії м. Київ, вул. Хрещатик, 22.

Філія Сумська дирекція АТ «Укрпошта» діє в структурі Товариства відповідно до наказів: Українського об'єднання поштового зв'язку від 24.06.1998 № 202 «Про реорганізацію державних підприємств поштового зв'язку» та від 02.11.1998 № 370 і здійснює свою діяльність на території Сумської області [23].

Місцезнаходження філії: площа Привокзальна, 5, м. Суми, Україна, 40003.

Філія не є юридичною особою і здійснює свою діяльність від імені Товариства в межах повноважень, наданих їй Товариством і закріплених цим положенням. Філія реєструється в державних органах відповідно до законодавства. Відомості про філію вносяться до реєстраційної справи Товариства та включаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Показники внутрішньогосподарської звітності філії включаються до балансу Товариства і відповідних форм фінансової звітності.

Метою діяльності філії є: від імені Товариства надання послуг поштового зв'язку, фінансових та інших послуг.

Основними завданнями філії є: забезпечення своєчасного, якісного та повного задоволення потреб споживачів у послугах поштового зв'язку та забезпечення ефективного розвитку єдиної мережі поштового зв'язку України.

Філія може здійснювати будь-які інші види господарської діяльності, якщо вони не заборонені законодавством та спрямовані на досягнення мети Товариства та Філії за погодженням з керівником Товариства.

Державне майно, передане Філії в господарське відання, користування чи управління, включається до активів, але не може бути відчужене без рішення загальних зборів. Списання та передача такого державного майна здійснюється відповідно до законодавства.

Майно дирекції становлять основні фонди та обігові кошти, а також цінності, вартість яких відображається у балансі дирекції. Може купувати і відчужувати майно за погодженням з Товариством. Після сплати податків та обов'язкових платежів, прибуток, отриманий дирекцією в результаті господарської діяльності, використовується у порядку, визначеному підприємством.

Сумська дирекція має у своєму складі територіально відокремлені безбалансові виробничі підрозділи, вузли зв'язку, поштамп. Управління дирекцією здійснює Директор, наймання якого здійснюється шляхом укладання з ним контракту.

Головний бухгалтер філії безпосередньо підпорядковується головному бухгалтеру АТ «Укрпошта». Головний бухгалтер безпосередньо здійснює підбір кадрів до бухгалтерії філії, організовує роботу та розподіляє обов'язки.

До підрозділу бухгалтерії входять:

1. Заступник головного бухгалтера з питань бухгалтерського обліку.
2. Відділ ведення бухгалтерського обліку Необоротних активів та Товарно-матеріальних цінностей.
3. Відділ ведення бухгалтерського обліку банківських та касових операцій.
4. Відділ ведення бухгалтерського обліку розрахунків з контрагентами.
5. Заступник головного бухгалтера з питань оподаткування.
6. Група податкового адміністрування та обліку розрахунків з бюджетом за податками.
7. Відділ ведення бухгалтерського обліку з працівниками.

Головний бухгалтер філії розробляє графік документообігу первинних документів та відомостей у філії із визначенням структурних підрозділів, відповідальних осіб за їх надання до бухгалтерії, зі встановленням термінів подання. Директор затверджує графік документообігу та забезпечує його дотримання всіма структурними підрозділами філії. Головний бухгалтер забезпечує перевірку первинних документів та відомостей, наданих для відображення в бухгалтерському обліку за формою і змістом на предмет наявності у документах обов'язкових реквізитів та відповідності господарських операцій чинному законодавству у сфері бухгалтерського обліку та логічної ув'язки окремих показників. У разі виявлення невідповідності – такі документи з письмовим обґрунтуванням передаються директору. До приймання письмового

рішення вони не приймаються до виконання [24]. Головний бухгалтер забезпечує збереження та своєчасну передачу до архіву опрацьованих документів, реєстрів і звітності. У філії користуються «Переліком типових документів, що створюються під час діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування із зазначенням строків зберігання документів» Наказ Міністерства Юстиції України від 12.04.2012 року № 578/5. Документи зберігаються протягом встановленого терміну, але не менше трьох років.

Філія має рахунки у банках в національній та іноземній валютах. У Державному Казначействі відкритий рахунок для зарахування бюджетних коштів за прийняту передплату. В ПАТ «Ощадбанк» відкрито основний рахунок UA893375680000026006300XXXXXX [25].

У філії відкриті такі поточні рахунки:

- мультивалютний (гривні, долари США та Євро) – для зарахування та акумулювання виручки, фінансування поточної діяльності, здійснення розрахунків з контрагентами на всіх рівнях, виплати переказів в іноземній валюті;
- переказні (гривні) – приймання та виплата переказів в національній валюті;
- пенсійні (гривні) – операції з фінансування та виплати пенсій та грошової допомоги за рахунок Пенсійного фонду;
- соціальні (гривні) – операції з фінансування та виплати соціальної допомоги за рахунок коштів державних структур (крім Пенсійного фонду);
- соціально-страхові (гривні) – для акумулювання грошових коштів, що надходять від ФСС з подальшим здійсненням страхових виплат застрахованим особам;
- податкові (гривні) – розрахунки з бюджетами різних рівнів по загальнодержавних податках і зборах.

Відповідно до «Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні», затвердженого Постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148 на підприємстві установлені ліміти залишку готівки в національній валюті у розмірі 3242400 грн [26]. Головна каса м. Суми – 751700,00 грн, Головна каса м. Конотоп – 751700,00 грн, в касах відділень поштового зв'язку згідно додатку.

Основні елементи облікової політики підприємства подані в Таблиці 1.

Таблиця 1 - Основні елементи облікової політики СД АТ«Укрпошта»

Форма обліку	Змішана автоматизована АСФУ, ІСПРО, ЄРП та журнально-ордерна
Метод нарахування амортизації на основні засоби, інші необоротні матеріальні активи	Амортизація розраховується прямолінійним методом згідно зі строками корисної експлуатації
Метод нарахування амортизації на нематеріальні активи	Амортизація на період, вказаний у договорі, патенті, ліцензії, свідоцтві, прямолінійним методом.
Метод оцінки списання запасів	Метод ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів
Метод розподілу загальновиробничих витрат	Розподіл загальновиробничих витрат за методом застосування коефіцієнтів витрат на одиницю об'єкта
Ліміт залишку готівки в касі	Сумська дирекція АТ «Укрпошта» 3242400 грн. – головна каса м. Суми – 751700грн., головна каса м. Конотоп – 751700,00 грн.
Вартісна межа основних засобів	Згідно наказу № 600 від 22.02.2020 р. вартісна межа основних засобів 20000 грн.
Метод визначення резерву сумнівних боргів	Величина резерву визначається за методом застосування коефіцієнтів очікуваних кредитних збитків
Порядок створення резерву на виплату відпусток	Нараховується в останньому місяці кварталу, як добуток фактичного нарахованого фонду оплати праці за квартал і встановленого планового відсотка плюс ЄСВ
Періодичність проведення інвентаризації	Терміни проведення інвентаризації: грошових коштів – щомісячно; знаків поштової оплати – щомісячно; для всіх видів забезпечень – щорічно; всіх інших статей активів та зобов'язань – щорічно з 01 жовтня по 31 грудня року.

Джерело: сформовано автором на основі даних [27].

Облікова політика АТ «Укрпошта» розроблена з метою складання фінансової звітності Товариства відповідно до МСФЗ. Облікова політика затверджена Наказом АТ «Укрпошта» від 27 грудня 2017 року № 1817. 23 грудня 2019 року був затверджений Наказ № 1280 зі змінами в обліку операцій міжнародного поштового обміну. Наказ № 1032 від 2 жовтня 2020 року вдосконалює методику відображення в обліку інвестиційної нерухомості [27]. Зміни до облікової політики впроваджуються тільки з початку нового звітного року. Положеннями облікової політики повинні керуватися всі працівники Товариства, які відповідальні за підготовку інформації для складання фінансової звітності.

Ведення бухгалтерського обліку здійснюється за єдиним Планом рахунків бухгалтерського обліку Товариства, що затверджений Наказом ПАТ «Укрпошта» від 27.12.2017 р. № 1818 [28].

Для забезпечення достовірності даних фінансової звітності проводиться інвентаризація активів і зобов'язань. Для проведення інвентаризації у Філії створюється інвентаризаційна комісія [29].

Терміни проведення інвентаризації:

- грошових коштів у касі – щомісячно;
- знаків поштової оплати та купонів для відповіді, що знаходяться у відокремлених підрозділах – щомісячно;
- для всіх видів забезпечень – щорічно, станом на останнє число останнього місяця звітного року;
- всіх інших статей і зобов'язань – щорічно, станом на останнє число останнього місяця починаючи з 1 жовтня по 31 грудня.

Фактична дата встановлюється Наказом по підприємству про проведення річної інвентаризації. Результати інвентаризації відображаються в місяці, в якому було завершено інвентаризацію, але не пізніше грудня звітного року. Ця інформація обов'язково висвітлюється в пояснювальній записці до річного звіту

та спеціальній відомості. У процесі інвентаризації розрахунків підприємства передає своїм дебіторам дані про їхню заборгованість. Вони повинні протягом 10 днів підтвердити або заявити про свою незгоду.

Заробітна плата, оплачувані річні відпустки, а також премії на підприємстві нараховуються у тому році, якому надаються працівникам. Підприємство робить на користь своїх працівників Єдиний внесок до фондів соціального страхування. Внесок розраховується як процент від поточної валової суми зарплати та відноситься на витрати того періоду, якого він стосується.

Обов'язкові утримання із зарплати:

- ПДФО основна ставка 18%, платник має право на податкову соціальну пільгу, якщо його дохід не перевищує мінімальну заробітну плату,
- військовий збір – 1,5 %,
- профвнесок – 1% у Товаристві,
- аліменти за виконавчими листами,
- неповернені підзвітні суми,
- суми відшкодування завданого збитку.

У філії зарплата нараховується за допомогою програми «ІСПРО». Програма здійснює розрахунки по визначенню суми заробітної плати та утримань з неї, розрахунків доплат, лікарняних, преміальних, надбавок у відповідності з вимогами чинного законодавства.

2.2 Методика складання Звіту про фінансові результати Акціонерного Товариства «Укрпошта»

У фінансових звітах Товариства відображаються результати його операцій та інших подій, які розподіляються на основні класи відповідно до їх економічних характеристик - елементів фінансових звітів. Доходи та витрати є основними

елементами, які безпосередньо відображаються у Звіті про фінансові результати і є важливими для оцінки діяльності Товариства. Стаття, яка відповідає визначенню елемента, визнається у фінансовій звітності Товариства якщо:

- існує ймовірність надходження або вибуття будь-якої майбутньої економічної вигоди, пов'язанною зі статтею;
- стаття має собівартість або вартість, яку можна достовірно визначити.

Управлінський персонал Товариства здійснює оцінку активів, зобов'язань, доходів і витрат на основі принципу обачності.

Товариство відображає всі статті доходів та витрат у Звіті про фінансові результати за звітний період та за аналогічний період минулого року. Витрати групуються за функціями. В Примітках до фінансової звітності розкривається інформація за елементами витрат.

Товариство готує стислу проміжну фінансову звітність згідно МСБО 34 «Проміжна фінансова звітність». Звітним періодом є звітний квартал, звітне півріччя, 9 місяців року.

У фінансовій звітності Товариства функціональна валюта - українська гривня, і всі фінансові показники вказуються у тисячах гривень. Якщо здійснюються операції в іноземній валюті, то вони спочатку відображаються у фінансовій звітності в гривні за курсом НБУ на момент їх проведення. Згідно з МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів», відображення операцій в іноземній валюті здійснюється відповідно до певних вимог. Доходи та витрати від курсових різниць та продажу іноземної валюти відображаються на нетто-основі, тобто різниця між доходами та витратами. Також окремо відображаються доходи та витрати, пов'язані з операціями купівлі-продажу валюти у відділеннях поштового зв'язку.

Порядок визнання, класифікації доходів, розкриття інформації у фінансовій звітності визначається МСБО 1 «Подання фінансової звітності», Концептуальні

основи складання та подання фінансових звітів та МСЗФ 15 «Виручка по контрактах з клієнтами» з 1 січня 2018 р.

Елементи витрат операційної діяльності Товариства подано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Елементи витрат операційної діяльності АТ «Укрпошта»

Елементи витрат	Складові елементів витрат
Матеріальні витрати	використання: <ul style="list-style-type: none"> – сировини і основних матеріалів – палива і енергії – запасних частин – тари і тарних матеріалів – допоміжних та інших матеріалів – втрати від знецінення запасів
Витрати на оплату праці	<ul style="list-style-type: none"> – виплати за окладами і тарифами – премії та заохочення – компенсаційні виплати – оплата відпусток (у тому числі забезпечення на виплату відпусток) – оплата іншого невідпрацьованого часу – інші витрати на оплату праці
Відрахування на соціальні заходи	<ul style="list-style-type: none"> – відрахування єдиного соціального внеску – відрахування на індивідуальне страхування
Амортизація	<ul style="list-style-type: none"> – амортизація та втрати від зменшення користності необоротних активів
Інші операційні витрати	<ul style="list-style-type: none"> – орендна плата за користування необоротними активами – витрати на відрядження – витрати на послуги зв'язку – витрати на підготовку персоналу – плата за розрахунково-касове обслуговування – плата стороннім організаціям за роботи і послуги обслуговування діяльності – витрати на поточний ремонт – нараховані зобов'язання за податками та зборами – витрати на міжнародний поштовий обмін та обмін міжнародними переказами – створення забезпечення на судові витрати – проведення рекламних та маркетингових заходів – витрати на утримання приміщень – витрати з технічного обслуговування необоротних активів – інші витрати

Джерело: сформовано автором на основі даних [27].

Дохід Товариства включає як дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), так і доходи від інших операцій, не пов'язаних з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг).

Дохід включає тільки валові надходження економічних вигод, які отримані чи підлягають отриманню Товариством на його власний рахунок. Непрямі податки (ПДВ тощо) та суми, отримані на користь третьої сторони, не є економічними вигодами, і не ведуть до збільшення власного капіталу.

Порядок визнання, класифікації і оцінка витрат, порядок відображення та розкриття інформації про витрати у фінансовій звітності визначається МСБО 1 «Надання фінансової звітності».

Для складання фінансової звітності витрати класифікуються за групами:

- собівартість реалізованої продукції;
- адміністративні витрати;
- витрати на збут;
- інші операційні витрати;
- фінансові витрати.

Узагальнення інформації про витрати операційної діяльності Товариства протягом звітного періоду здійснюються на восьмому класі бухгалтерських рахунків за елементами витрат.

Витрати операційної діяльності формуються у два етапи:

- на першому етапі витрати групуються за елементами (які в свою чергу об'єднуються в певні групи) і відображаються на рахунках восьмого класу;
- на другому етапі витрати перегруповуються за видами діяльності та формують 90 «Собівартість», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції, реалізованої протягом звітного періоду. До

виробничої собівартості належать витрати, які можуть бути безпосередньо включені до собівартості продукції: адміністративні витрати; витрати на збут; інші операційні витрати.

Фінансові доходи та витрати включають процентні витрати за позиковими коштами, процентний дохід від інвестованих коштів та прибутки і збитки від курсової різниці за депозитами та позиковими коштами. Всі процентні та інші витрати за позиковими коштами відносяться на витрати із використанням методу ефективної процентної ставки. Процентний дохід визнається тією мірою, якою він нараховується, з урахуванням ефективної доходності активу.

До фінансових витрат Товариства належать:

- витрати, пов'язані з нарахуванням та сплатою відсотків за користування довгостроковими та короткостроковими кредитами банків;
- амортизація знижок та інших витрат, пов'язаних із запозиченнями;
- витрати від курсових різниць, які виникають внаслідок перерахунку зобов'язань за відсотками та немонетарними статтями неопераційної діяльності;
- інші фінансові витрати.

Фінансові витрати Товариство визнає витратами того періоду, в якому вони були понесені, за винятком суми фінансових витрат, яка капіталізується.

Не визнаються витратами і не включаються до Звіту про фінансові результати:

- платежі за договорами комісії, агентськими договорами та іншими аналогічними договорами;
- авансова оплата запасів, робіт, послуг;
- погашення одержаних позик;
- інше зменшення активів або збільшення зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання витрат;
- витрати, які відображають зменшення власного капіталу.

Визнані штрафи, пені, неустойки Товариство визнає не за фактом оплати, а тоді, коли про ці витрати стало відомо та прийняте рішення в подальшому не оскаржувати такі зобов'язання. Нарахування витрат здійснюється на підставі довідки, підготовленої підрозділом, відповідальним за супроводження договору, за яким виникли зобов'язання. До довідки включається інформація про санкції за господарськими договорами із зазначенням реквізитів такого договору та контрагента, документа, за яким визнано санкції, суми санкцій, визнаних у звітному місяці.

Товариство використовує вимоги МСБО 12 «Податки на прибуток» для відображення в фінансовій звітності та розкриття інформації, що стосується порядку визначення витрат з податку на прибуток та відстрочених податків. Витрати з податку на прибуток включають поточні податки та відстрочене оподаткування та відображаються у складі прибутку чи збитку за рік, якщо тільки вони не мають бути відображені в іншому сукупному доході або безпосередньо у складі капіталу.

Оцінки доходів та витрат від міжнародного поштового обміну та відповідні суми дебіторської і кредиторської заборгованості визнаються протягом року за результатами оцінок, виконаних керівництвом на основі даних про загальну вагу міждержавних відправлень, кореспонденції, посилок та дрібних пакетів, яка в подальшому погоджується поштовими операторами, та тарифи, затверджені Всесвітньою поштовою конвенцією та її циркулярами.

Акціонерний капітал Товариства «Укрпошта»: станом на 31 грудня 2021 року 100 % акцій Компанії належать державі Україна, не підлягають відчуженню, не зареєстровані на біржі та не є предметом торгів на ринку. Оцінка вартості акцій відбувалася із залученням незалежного оцінювача відповідно до правил оцінки акцій розроблених фондом державного майна України. Оскільки АТ «Укрпошта» є продовженням і правонаступником попередньої юридичної особи, то справедлива вартість активів і зобов'язань не могла бути відображена у

фінансовій звітності Компанії. Формування статутного капіталу нової компанії було показано як ефект корпоратизації у сумі 5 254 038 тис. грн, як окремий резерв у власному капіталі.

2.3 Аналіз майнового стану, фінансової незалежності та рентабельності АТ «Укрпошта» на основі даних звіту про фінансовий результат

У процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства відбувається постійний рух капіталу, що призводить до зміни структури коштів та джерел їх формування. Відповідно, фінансовий стан підприємства змінюється в залежності від наявності та потреби у фінансових ресурсах, а його платоспроможність стає зовнішнім проявом цих змін.

Фінансовий стан підприємства можна оцінювати за допомогою різноманітних фінансових показників, таких як рентабельність, ліквідність, ступінь фінансового ризику, оборотність активів та інші. Ці показники допомагають керівництву підприємства та іншим зацікавленим сторонам зрозуміти, наскільки успішно підприємство здійснює свою діяльність та які ризики пов'язані з його фінансовими операціями.

Фінансовий стан підприємства є важливим аспектом його діяльності, оскільки він відображає можливості підприємства здійснювати інвестиції, платити борги, розширювати бізнес та інші фінансові операції.

Для аналізу фінансового стану підприємства використовується система показників, які взаємодіють між собою та характеризують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів. Ці показники розраховуються на основі фінансової звітності та дозволяють одержати узагальнену оцінку фінансового стану підприємства. При цьому, для отримання достовірних результатів аналізу, необхідно враховувати такі параметри, як структура та якість активів і пасивів, показники фінансової стійкості, рівень ліквідності та платоспроможності, ділової

активності, ефективність використання власного та позиченого капіталу, а також показники розвитку підприємства. Врахування цих параметрів дозволяє здійснити комплексний аналіз фінансового стану підприємства та прийняти обґрунтовані рішення щодо його подальшого розвитку [31].

Таблиця 2.2 – Аналіз складу та структури майна АТ«Укрпошта»

Показник	2019 р		2021 р		Відхилення	
	тис. грн.	Питома вага,%	тис. грн.	Питома вага,%	Абсолютне тис. грн.	Відносне,%
Усього майна	7907355	100	10767634	100	2860279	36,17
1. Необоротні активи	3571052	45,16	4327306	40,19	756254	21,18
1.1 Нематеріальні активи	25037	0,32	55518	0,52	30481	121,74
1.2 Незавершені капітальні інвестиції	38416	0,49	320864	2,98	282448	735,24
1.3 Основні засоби	3305771	41,81	3830957	35,58	525186	15,89
1.4 Інвестиційна нерухомість	187724	2,37	100693	0,94	-87031	-46,36
1.5 Інші фінансові інвестиції	13816	0,16	19078	0,17	5262	38,09
1.6 Довнострокова дебіторська заборгованість	288	0,01	196	0,01	-92	-31,94
2. Оборотні активи	4336303	54,84	6364685	59,11	2028382	46,78
2.1. Матеріальні оборотні активи	195381	2,47	293899	2,73	98518	50,42
2.2. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	275050	3,48	401152	3,73	126102	45,85
2.3. Дебіторська заборгованість за розрахунками	37575	0,48	53458	0,50	15883	42,27
2.4. Інша поточна дебіторська заборгованість	126678	1,6	155828	1,45	29150	23,01
2.5. Поточні фінансові інвестиції	-	-	1509233	14,02	1509233	-
2.6. Грошові кошти та їх еквіваленти	3675137	46,48	3893395	36,16	218258	5,94
2,7. Інші оборотні активи	26482	0,33	57720	0,54	31238	117,96
3. Необоротні активи утримані для продажу та групи вибуття	-	-	75643	0,70	75643	-

Джерело: сформовано автором на основі даних [30].

Аналіз активів підприємства відображає структуру та склад його майна, яке включає всі ресурси, що належать підприємству та є його власністю. Визначимо зміну обсягу, структури і динаміки майна АТ «Укрпошта» (Таблиця 2.2).

Загальна вартість майна АТ«Укрпошта» на кінець 2021 року збільшилася на 2860279 тис. грн. Зміни, що відбулись у складі майна підприємства, відобразились і на його структурі. Частка необоротних активів на підприємстві була меншою, ніж частка оборотних активів і на кінець 2021 року ще зменшилася. Більша частка оборотних активів створює умови для прискорення оборотності коштів, її зростання у складі активів підприємства вважається позитивною тенденцією, яка свідчить про підвищення мобільності активів, що сприяє прискоренню оборотності капіталу, і про розширення виробничої діяльності.

Як свідчать дані аналізу необоротні активи збільшилися на 756254 тис. грн, або на 21,18 %, а оборотні - на 2028382 тис. грн, або на 46,78 %. Вертикальний аналіз активів показує, що частка оборотних активів переважає, 2019 року вона становила 54,84 %, а 2021 року - 59,11 %. Темпи приросту оборотних активів майже удвічі вищі, ніж необоротних.

Структура оборотних активів за звітний період не зазнала суттєвих змін. Запаси у 2019 році становили 2,47 % вартості всіх активів, а в 2021 році – 2,73 %. Дебіторська заборгованість на початок періоду складала 5,56 %, а на кінець періоду – 5,68 %. Значну частку в структурі активів становлять грошові кошти та їх еквіваленти, хоча зауважимо зменшення їх частки 46,48 % до 36,16 % за аналізований період. У 2021 році в складі активів Товариство виділяє поточні фінансові інвестиції, які складають 14,2 % активів та необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття 0,7 %.

Питома вага реальної вартості активів у 2019 році становила 3,07 %, а в 2021 році цей показник зріс до 3,55 %. Спостерігалось незначне збільшення коефіцієнту зносу основних засобів. Ці зміни становили 0,03 %. Коефіцієнт зносу основних засобів характеризує ту частку вартості основних фондів, яку було списано на витрати виробництва в попередніх періодах. Чим менший коефіцієнт

зносу, тим кращий є технічний стан основних фондів. Тенденція зростання даного показника може призвести до неконкурентоспроможності підприємства.

Таблиця 2.3 – Показники оцінки майнового стану АТ«Укрпошта»

Показник	2019 р	2021 р	Відхилення (+,-)
1.Загальна сума засобів (майна), тис. грн	7907355	10767634	2860279
2.Питома вага реальної вартості активів, %	3,07	3,55	+0,48
3. К-т зносу основних засобів	0,35	0,38	+0,03
4.К-т придатності основних засобів	0,65	0,62	-0,03

Джерело: сформовано автором на основі даних [30].

Що стосується коефіцієнта придатності основних засобів, то він показує частку не перенесеної на створюваний продукт вартості. Чим більший даний коефіцієнт, тим краще для підприємства. На Даний показник АТ «Укрпошта» у 2019 році був 0,65%, а в 2021 році він становить 0,62 %. Ми бачимо зменшення на 0,03 %, Товариству слід частіше оновлювати матеріально-технічну базу.

Таблиця 2.4 – Ефективність використання фінансових ресурсів АТ «Укрпошта» за 2019 – 2021 рр.

Показники	2019 р.	2021 р	Відхилення
1. К-т оборотності активів	1,116	1,082	-0,034
2 Тривалість одного обороту активів, днів	322,6	332,7	+10,1
3.Рентабельність сумарного (авансованого) капіталу, %	0,06	0,02	-0,04
4.Рентабельність активів по операційній діяльності, %	0,065	0,023	-0,042
5.Рентабельність активів по фінансовій діяльності, %	-0,177	0,024	+0,201
6.Рентабельність інвестицій, %	0,169	0,062	-0,107
7.Рентабельність власного капіталу, %	0,159	0,069	-0,09

Джерело: сформовано автором на основі даних [30].

Проведемо аналіз показників ефективності використання фінансових ресурсів.

Зменшення коефіцієнта оборотності активів на 0,034 свідчить про збільшення тривалості одного обороту на 10,1 день. Чим менше обертів роблять активи, тим гірше вони використовуються.

На Товаристві прослідковується зменшення рентабельності сумарного капіталу на 0,04 %. Рентабельність активів Товариства можна розглянути відносно видів діяльності: операційної, фінансової та інвестиційної.

Рентабельність активів по операційній діяльності показує дохід, отриманий підприємством за рахунок його основної діяльності відносно загальної активності. Показник Товариства за аналізований період зменшився на 0,042 %, тож можемо бачити недостатню ефективність використання активів для забезпечення доходів від основної діяльності Товариства.

Рентабельність активів по фінансовій діяльності відображає дохід, який генерується підприємством за рахунок його інвестицій у цінні папери, кредити, банківські вклади та інші фінансові активи. Ми бачимо, що У 2021 році Товариство більш ефективно використовує свої фінансові активи для заробітку ніж у 2019 році. Рентабельність інвестицій дозволяє визначити ефективність використання активів підприємства в інвестиційній діяльності – продажу власних цінних паперів, дивіденти від участі в інших підприємствах, дохід від здачі в оренду майна та інший дохід, отриманий від інвестиційної діяльності. За аналізований період рентабельність інвестицій впала на 0,107 %.

Аналіз дебіторської заборгованості є важливою частиною фінансового аналізу підприємства. Дебіторська заборгованість - це грошова сума, яку підприємство очікує отримати від своїх клієнтів за продукцію або послуги, які вже були реалізовані. Аналіз дебіторської заборгованості дозволяє оцінити платоспроможність підприємства та його здатність вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання [32].

Із Таблиці 2.5 ми бачимо, що сума оборотних активів Товариства за аналізований період збільшилася на 2028382 тис. грн, а питома вага дебіторської заборгованості зменшилася на 0,54%. Зміни, що відбулись у складі дебіторської заборгованості, відобразились на його структурі. Зокрема, основна частина дебіторської заборгованості Товариства – заборгованість за товари, роботи, послуги збільшилася на 3,11%. На другому місці Інша поточна дебіторська заборгованість – її частка зменшилася на 3,32%. Це може свідчити про більш точну оцінку ризиків та покращення управління заборгованостями.

Таблиця 2.5 – Аналіз складу та структури дебіторської заборгованості ресурсів АТ«Укрпошта» за 2019 – 2021 рр.

Показники	2019 р		2021 р		Відхилення	
	сума	%	сума	%	сума	%
1. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	275050	62,61	401152	65,72	+126102	+3,11
2. Дебіторська заборгованість за розрахунками:	37575	8,55	53458	8,76	+15883	+0,21
- з бюджетом	10143	2,31	8942	1,47	-1201	-0,84
- за виданими авансами	19097	4,34	35830	5,87	+16733	+1,53
- з нарахованих доходів	8335	1,9	8686	1,42	+351	-0,48
3. Інша поточна дебіторська заборгованість	126678	28,84	155828	25,52	+29150	-3,32
4. Дебіторська заборгованість, всього	439303		610438		+171135	
5. Оборотні активи	4336303		6364685		+2028382	
6. Питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах	10,13		9,59		-0,54	

Джерело: сформовано автором на основі даних [30].

Дебіторська заборгованість за розрахунками складає не більше 9 % від всієї заборгованості. Бачимо незначне збільшення на 0,21%, що не є критичним та не показує серйозних проблем у фінансовому стані підприємства.

Показники оцінки дебіторської заборгованості Акціонерного Товариства 2019 - 2021 рр. подано у Таблиці 2.6. Збільшення коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості на 0,62% може означати, що підприємство змогло збільшити ефективність збору заборгованості від клієнтів, що в свою чергу зменшило термін її погашення. Зменшення терміну кредиту покупця на 0,6 дня також вказує на те, що компанія змогла збільшити контроль за кредитним процесом і скоротити терміни погашення заборгованості.

Таблиця 2.6 - Показники оцінки дебіторської заборгованості АТ«Укрпошта» за 2019 – 2021 рр.

Показники	2019 р.	2021 р.	Відхилення
1. Дебіторська заборгованість, тис.грн.	439303	610438	+171135
2. Чистий дохід від реалізації продукції (Т,Р,П) тис. грн	7777843	11181868	+3404025
3. К-т оборотності Дт заборгованості	17,7	18,32	+0,62
4. Термін кредиту покупцям, днів (період погашення Дт заборгованості)	20,3	19,7	-0,6
5. Питома вага Дт заборгованості в оборотних активах	10,13	9,59	-0,54
6. К-т погашення Дт заборгованості	0,056	0,055	-0,01

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Зменшення питомої ваги дебіторської заборгованості оборотних активів на 0,54% свідчить про більш ефективне використання ресурсів та зменшення ризиків неплатежів. Незначне зменшення коефіцієнту погашення дебіторської заборгованості на 0,01% показує, що підприємство зберігає стабільний рівень погашення своїх заборгованостей. В цілому, збільшення дебіторської заборгованості свідчить про зростання обсягів продажів компанії, але необхідно

враховувати ризики, пов'язані зі збільшенням заборгованості та вживати заходів для зниження цих ризиків.

Аналіз власного капіталу має на меті оцінку фінансової стійкості та фінансового стану компанії. Основні цілі аналізу власного капіталу - визначення рівня фінансової стійкості підприємства (аналіз власного капіталу дозволяє визначити, наскільки компанія може витримати фінансові ризики та стресові ситуації). Аналіз власного капіталу також дозволяє визначити, яку частину прибутку здатна забезпечити компанія на свій власний капітал, що дозволяє оцінити ефективність використання капіталу та порівняти показники з аналогічними компаніями в галузі. Виявлення можливих фінансових ризиків, пов'язаних з недостатньою кількістю власного капіталу, яке може привести до збитків в разі зменшення доходів або збільшення витрат [33].

Таблиця 2.7 – Динаміка складу та структури власного капіталу АТ«Укпошта» 2019 – 2021 рр

Показники	2019 р		2021 р		Відхилення	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
1.Зареєстрований (пайовий) капітал	6518597	83,51	6518597	82,18	-	-1,33
2.Нерозподілений прибуток	1287116	16,49	1413330	17,82	+126214	+1,33
Всього	7805713	100,00	7931927	100,00	+126214	

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Загальна сума власного капіталу АТ «Укрпошта» збільшилась на кінець 2021 року на 126214 тис.грн. На це вплинуло збільшення нерозподіленого прибутку. Сума зареєстрованого капіталу на кінець року не змінилась і становить 6518597 тис.грн, а у відсотковому відношенні – зменшилась на 1,33%. Інші види капіталу на досліджуваному підприємстві відсутні.

Таблиця 2.8 - Динаміка складу та структури залученого капіталу АТ«Укрпошта» за 2019 – 2021 рр.

Показники	2019 р		2021 р		Відхилення (+,-)	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
1.Довгострокові зобов'язання і забезпечення	404864	7,56	1120498	13,85	715634	6,29
1.1 Відстрочені податкові зобов'язання	208119	3,88	189105	2,34	-19014	-1,55
1.2 Довгострокові кредити банків	-	-	612878	7,58	612878	7,58
1.3 Інші довгострокові зобов'язання	196745	3,68	318515	3,94	121770	0,26
2. Поточні зобов'язання і забезпечення	4950816	92,44	6969247	86,15	2018431	-6,29
2.1 Короткострокові кредити банків	41939	0,78	127223	1,57	85284	0,79
2.2 Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	98902	1,85	217288	2,69	118386	0,84
2.3 Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	541110	10,1	1733721	21,43	1192611	11,33
2.4 Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	94574	1,77	137553	1,70	42979	-0,07
2.5 Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	49526	0,92	84806	1,05	35280	0,12
2.6 Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	179259	3,35	250279	3,09	71020	-0,25
2.7 Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	50972	0,95	191403	2,37	140431	1,41
2.8 Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з акціонером	121607	2,27	55075	0,68	-66532	-1,59
2.9 Нарахування та інші забезпечення	424173	7,92	614309	7,59	190136	-0,33
2.10 Доходи майбутніх періодів	401630	7,5	499055	6,17	97425	-1,33
2.11 Інші поточні зобов'язання	2947124	55,03	3058535	37,81	111411	-17,22
Всього	5355680	100	8089745	100	2734065	

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Загалом можна сказати, що зміни, які відбулися в складі і структурі власного капіталу підприємства за звітний період є позитивними. Отже, підприємство має достатньо власних коштів завдяки яким здійснює свою діяльність, що в свою чергу, позитивно впливає на його фінансову стійкість.

Аналіз динаміки та структури зобов'язань підприємства (Таблиця 2.8) свідчить про покращання їх структури та помірну динаміку. Загальна сума власного капіталу підприємства збільшилась на кінець 2021 року на 2734065 тис.грн. На це плинуло збільшення суми довгострокових зобов'язань і забезпечень, яка зросла на кінець 2021 року на 715634 тис.грн, і на 6,29 % у відсотковому відношенні. На кінець періоду у підприємства зв'явилися довгострокові кредити банків у сумі 612878 тис.грн та збільшилися інші довгострокові зобов'язання на 121770 тис. грн.

Поточні зобов'язання підприємства складають основу залученого капіталу 6969247 тис. грн хоч і зменшилися у відсотковому відношенні на 6,29 % на кінець 2021 року. Бачимо збільшення по таких статтях поточних зобов'язань: короткострокові кредити банків - збільшення на 85284 тис. грн (0,79 %); поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями – збільшення на 118386 тис. грн (0,84%); поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – збільшення на 1192611 тис. грн (11,33 %); поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами – збільшення на 140431 тис. грн (1,41 %);

Інші поточні зобов'язання хоч і складають основну питому вагу у поточних зобов'язаннях (збільшилися на 111411 тис. грн), значно зменшилися у відсотковому відношенні на 17,22 %. Заборгованість перед бюджетом, зі страхування, перед працівниками за розрахунками з оплати праці, мають незначну частку в загальній сумі зобов'язань і не перевищують 4 %. Це свідчить про задовільну фінансову дисципліну і відсутність значних боргів перед цими кредиторами.

Проведемо аналіз оборотності зобов'язань та ефективності їх використання (Таблиця 2.9). За період 2019 - 2021 рр. на Товаристві спостерігалось уповільнення зобов'язань, що з позиції оцінки фінансової стійкості вважається позитивним. Якщо в 2019 році тривалість одного обороту всіх зобов'язань була 257,14 днів, то у 2021 році вона збільшилась до 300 днів. Аналогічно тривалість обороту довгострокових зобов'язань у 2019 році становила 16,4 дня, а у 2021 році збільшилась до 33,03 дня, або вповільнилась майже впововину. Уповільнення оборотності спостерігалось і за короткостроковими зобов'язаннями, тривалість обороту яких уповільнилась на 24,88 днів.

Таблиця 2.9 – Аналіз оборотності зобов'язань АТ «Укрпошта» та ефективності їх використання за 2019 – 2021 рр.

Показник	2019 р	2021 р	Відхилення
Собівартість реалізованої продукції	6596957	9536425	+2939468
Середньорічне значення загальних зобов'язань	4558306	7708421	+3150115
Кількість оборотів зобов'язань	1,4	1,2	-0,2
Тривалість одного обороту загальних зобов'язань	257,14	300	+42,86
Середньорічне значення довгострокових зобов'язань	295728	874621	+578893
Кількість оборотів довгострокових зобов'язань	22,3	10,9	-11,4
Тривалість одного обороту довгострокових зобов'язань	16,14	33,03	+16,89
Середнє значення короткострокових зобов'язань	4262577	6833800	+2571223
Кількість оборотів короткострокових зобов'язань	1,55	1,4	-0,15
Тривалість одного обороту короткострокових зобов'язань	232,26	257,14	+24,88
Прибуток до оподаткування	499213	237946	-261267
Прибутковість (рентабельність) зобов'язань, %	11	3,1	-7,9
Фінансовий важіль	2,1	3	+0,9

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Оцінювання ефективності використання зовнішніх джерел фінансування, здійснюється на основі показника прибутковості використання зобов'язань. За

досліджуваний період прибутковість зобов'язань Товариства суттєво впала: із 11% у 2019 році до 3,1% у 2021 році. На це вплинуло зменшення прибутку на 261267 тис. грн.

Збільшення фінансового важеля, з одного боку, свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, а з другого боку, може позитивно впливати на рентабельність власного капіталу, що підтверджується показником ефекту фінансового важеля. Фінансовий важіль - це механізм управління прибутковістю власного капіталу підприємства, який базується на оптимізації співвідношення між власним та залученим капіталом. Основна мета такого механізму полягає в забезпеченні додаткового прибутку на власний капітал шляхом використання позичених коштів [34].

Акціонерне Товариство «Укрпошта» прибуткове підприємство. Проаналізувавши динаміку та структуру доходів АТ «Укрпошта» за 2019 – 2021 роки (Таблиця 2.10) можна побачити зростання доходів Товариства на 3 069 095 тис. грн. Темп зростання відповідно склав 35,61%.

Таблиця 2.10 – Аналіз динаміки та структури доходів АТ «Укрпошта»

Показник	2019 р.		2021 р.		Абсолютне відхилення (+,-)	Темп Зростання, %
	Сума, тис.грн	Питома вага,%	Сума, тис.грн	Питома вага,%		
Чистий дохід від реалізації продукції (Т,Р,П)	7 777 843	90,24	11 181 868	95,67	3 404 025	43,76
Інші операційні доходи	747 012	8,67	309 471	2,65	- 437 541	- 58,57
Інші фінансові доходи	91 419	1,06	104 904	0,9	13 485	14,75
Інші доходи	2 579	0,03	91 705	0,78	89 126	3455,84
Усього доходів	8 618 853	100	11 687 948	100	3 069 095	35,61

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Найбільш вагому частку у структурі доходів Товариства займає чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), який порівняно з початком 2019 року збільшився на 3404025 тис. грн, темп зростання склав 43,76%. Інші операційні доходи на 2019 рік становили 747012 тис. грн, а у 2021 році зменшилися до 309471 тис. грн, тож Товариство має темп падіння інших операційних доходів 58,57%. Інші фінансові доходи за три роки збільшилися на 13485 тис. грн. Темп зростання інших фінансових доходів склав 14,75%. Інші доходи Товариства збільшилися на 89126 тис. грн, майже в 35 разів. АТ«Укрпошта» протягом аналізованого періоду не здійснювала діяльність щодо доходів від участі в капіталі. Отже, за досліджувані роки спостерігаємо тенденцію до збільшення чистого доходу від реалізації продукції та тенденцію до зменшення інших операційних доходів.

Проведемо аналіз структури доходів від реалізації продукції.

З Таблиці 2.11 бачимо, що дохід Товариства головним чином складався з послуг національної пошти та фінансових послуг, питома вага яких в доході відповідно 55,27% та 40,71%. Дохід від торгівлі власними та комесійними товарами та інших комесійних послуг складав менше 5% від доходу компанії.

Послуги національної пошти склалися з письмової кореспонденції, доставки посилок та дрібних пакетів, міжнародного поштового обміну, оформлення за передплатою та доставка періодичних друкованих видань, інших поштових послуг.

Зниження доходу за аналізований період відбулося лише за двома компонентами послуг національної пошти: міжнародний поштовий обмін – зниження на 10239 тис. грн та оформлення за передплатою та доставка періодичних друкованих видань – зниження на 53183 тис. грн. Також знизився дохід на 14451 тис. грн від інших комерційних послуг.

Таблиця 2.11 – Аналіз структури доходів АТ «Укрпошта» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Компонент	2019 р.		2021 р.		Абсолютне відхилення (+,-)
	Сума, тис.грн	Питома вага,%	Сума, тис.грн	Питома вага,%	
Послуги національної пошти:	4667708	60,01	6180133	55,27	1512425
Письмова кореспонденція	1871237	24,06	2106805	18,84	235568
Доставка посилок та дрібних пакетів	1197424	15,4	2476208	22,14	1278784
Міжнародний поштовий обмін	893417	11,48	883178	7,9	-10239
Оформлення за передплатою та доставка періодичних друкованих видань	482199	6,2	429017	3,84	-53182
Інші поштові послуги	223431	2,87	284925	2,55	61494
Фінансові та пов'язані з ними послуги:	2728511	35,08	4551837	40,71	1823326
Виплати та доставка пенсій та інших соціальних виплат	1673088	21,51	2937917	26,27	1264829
Приймання платежів	765993	9,85	1266241	11,32	500248
Поштові перекази	227239	2,92	258623	2,32	31384
Інші фінансові послуги	62191	0,8	89056	0,8	26865
Торгівля власними та комесійними товарами	365460	4,7	448185	4	82725
Інші комерційні послуги	16164	0,21	1713	0,02	-14451
Всього доходу від реалізації продукції (Т, Р, П)	7777843	100	11181868	100	3404025

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Розглянемо зміни обсягу, динаміки і структури витрат АТ «Укрпошта» (Таблиця 2.12). В результаті проведених розрахунків можна сказати, що загальна вартість витрат за аналізований період мала тенденцію до збільшення, що негативно впливає на діяльність Товариства, а саме на 3 324 571 тис. грн.

Найбільш питому вагу у структурі витрат займає собівартість реалізованої продукції, яка порівняно з початком періоду збільшилась 2 939 468 тис. грн, темп зростання 44,56 %, а також адміністративні витрати, які збільшились на 309 907 тис. грн, темп зростання 30,56 %.

Таблиця 2.12 - Аналіз динаміки та структури витрат АТ «Укрпошта»

Стаття	2019 р.		2021 р.		Абсолютне відхилення	Темп зростання, %
	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %		
1. Собівартість реалізованої продукції (т,р,п)	6 596 957	80,65	9 536 425	82,89	2 939 468	44,56
2. Адміністративні витрати, всього	1 014 143	12,4	1 324 050	11,51	309 907	30,56
3. Витрати на збут, всього	188 026	2,3	259 349	2,25	71 323	37,93
4. Інші операційні витрати, всього	190 374	2,32	170 034	1,48	-20 340	-10,68
5. Фінансові витрати, всього	74 048	0,91	114 569	1,00	40 521	54,72
6. Інші витрати	22 391	0,27	45 575	0,4	23 184	103,54
7. Витрати з податку на прибуток	93 856	1,15	54 364	0,47	-39 492	-42,08
9. Всього витрат	8 179 795	100	11 504 366	100	3 324 571	40,64

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Наступними негативними чинниками, які вплинули на збільшення загальної суми витрат в Товаристві є збільшення витрат на збут на 71 323 тис. грн (37,93% темп зростання), збільшення фінансових витрат на 40 521 тис. грн (54,72% темп зростання), збільшення інших витрат на 23 184 тис. грн (103,54 % темп зростання).

В свою чергу позитивним чинником є те, що інші операційні витрати Товариства зменшилися на 20 340 тис. грн (темп падіння 10,68 %) та зменшилися витрати з податку на прибуток на 39 492 тис. грн (темп падіння 42,08 %). Отже, у загальному вигляді в діяльності АТ «Укрпошта» спостерігається негативна тенденція, оскільки загальні витрати збільшилися.

Таблиця 2.13 - Склад та динаміка собівартості реалізованої продукції АТ«Укрпошта».

Компонент	2019 р.		2021 р		Абсолютне відхилення (+,-)
	Сума, тис.грн	Питома вага,%	Сума, тис.грн	Питома вага,%	
Заробітна плата	3 759 893	56,99	4 945 530	51,86	1 185 637
Соціальні внески	903 534	13,69	1 186 232	12,44	282 698
Витрати, понесені на міжнародний поштовий обмін	533 068	8,08	1 209 799	12,69	676 731
Витрати на матеріали	538 625	8,16	617 817	6,48	79 192
Знос та амортизація	247 504	3,76	431 134	4,52	183 630
Банківські комісії	94 102	1,43	143 739	1,51	49 637
Собівартість реалізованих товарів	94 895	1,44	96 887	1,02	1 992
Інше	425 336	6,45	905 307	9,49	479 971
Всього:	6 596 957	100	9 536 445	100	2 939 488

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Загальна вартість собівартості реалізованої продукції збільшилася на 2939488 тис. грн. Найбільшу питому вагу у структурі собівартості займає заробітна плата (збільшення на 1185637 тис. грн). На другому місці соціальні внески та витрати, понесені на міжнародний поштовий обмін – збільшення на 282698 тис. грн та 676731 тис. грн відповідно.

Витрати на збут Товариства склалися з шести компонентів (Таблиця 2.14). Витрати за аналізований період збільшилися на 71323 тис. грн. Основну частину у витратах складають заробітна плата 77%, збільшення на 61747 тис. грн Соціальні внески на другому місці. Бачимо збільшення на 13080 тис. грн. Скоротилися витрати на рекламу на 4 794 тис. грн та витрати на знос та амортизацію на 100 тис. грн. Витрати на матеріали збільшилися на 661 тис. грн. Знос та амортизація складають менше 1 % від всіх витрат на збут і ще скоротилися на 100 тис. грн.

Таблиця 2.14 - Склад та динаміка витрат на збут АТ«Укрпошта».

Компонент	2019 р.		2021 р		Абсолютне відхилення (+,-)
	Сума, тис.грн	Питома вага,%	Сума, тис.грн	Питома вага,%	
Заробітна плата	137 942	73,36	199 689	77,00	61 747
Соціальні внески	29 222	15,54	42 302	16,31	13 080
Витрати на матеріали	4 576	2,43	5 237	2,02	661
Витрати на рекламу	12 218	6,50	7 424	2,86	-4 794
Знос та амортизація	1 063	0,57	963	0,37	-100
Інше	3 005	1,60	3 734	1,44	729
Всього:	188 026	100	259 349	100	71 323

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Розглянемо адміністративні витрати АТ «Укрпошта» за 2019 – 2021 рр. (Таблиця 2.15), які серед іншого включають витрати на послуги обов’язкового аудиту річної фінансової звітності, огляду проміжної фінансової звітності та послуги її виконання завдання з узгоджених процедур стосовно фінансової інформації.

Таблиця 2.15 – Склад та динаміка адміністративних витрат АТ«Укрпошта».

Компонент	2019 р.		2021 р		Абсолютне відхилення (+,-)
	Сума, тис.грн	Питома вага,%	Сума, тис.грн	Питома вага,%	
Заробітна плата	768 323	75,76	1 011 441	76,39	243 118
Соціальні внески	150 667	14,86	201 658	15,23	50 991
Обов’язкові платежі, податки, збори	30 667	3,02	41 464	3,13	10 797
Знос та амортизація	16 915	1,67	17 171	1,3	256
Витрати на матеріали	5 701	0,56	6 106	0,46	405
Інше	41 870	4,13	46 210	3,49	4 304
Всього:	1 014 143	100	1 324 050	100	309 907

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

За аналізовані роки бачимо збільшення адміністративних витрат на 309907 тис. грн. Основну частину яких складає заробітна плата 76,39%, збільшення на 243118 тис. грн. Соціальні внески складають 15,23% від адміністративних витрат, вони збільшилися на 50991 тис. грн. Обов'язкові платежі, податки, збори складають 3,13%, але суттєво збільшилися за аналізований період.

Згідно Таблиці 2.16 можемо сказати про позитивну динаміку зменшення інших операційних витрат Товариства. За аналізований період інші операційні витрати скоротилися на 20340 тис. грн. Це відбулося за рахунок скорочення нестачі запасів та грошових коштів на 49705 тис. грн, знецінення необоротних активів на 23279 тис. грн, інше на 8786 тис. грн.

Таблиця 2.16 – Склад та динаміка інших операційних витрат АТ«Укрпошта»

Компонент	2019 р.		2021 р.		Абсолютне відхилення (+,-)
	Сума, тис.грн	Питома вага,%	Сума, тис.грн	Питома вага,%	
Заробітна плата	25 035	13,15	37 729	22,19	12 694
Соціальні внески	22 075	11,6	31 593	18,58	9 518
Компенсація вартості загублених поштових посилок	18 271	9,6	42 645	25,08	24 374
Нестача запасів та грошових коштів	66 658	35,01	16 953	9,97	-49 705
Нарахування резерву під кредитні збитки та знецінення виданих авансів	14 704	7,72	21 720	12,77	7 016
Знецінення необоротних активів	23 279	12,23	*	*	-23 279
Знос та амортизація	1 835	0,96	4 824	2,84	2 989
Штрафи та пеня	*	*	4 839	2,85	4 839
Інше	18517	9,73	9 731	5,72	-8 786
Всього:	190 374	100	170 034	100	-20 340

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Таблиця 2.17 - Склад та динаміка інших фінансових доходів АТ«Укрпошта».

Компонент	2019 р.		2021 р		Абсолютне відхилення (+,-)
	Сума, тис.грн	Питома вага,%	Сума, тис.грн	Питома вага,%	
Відсотки, одержані по залишкам на рахунках банків	88 269	96,55	103 488	98,65	15 219
Дивіденти одержані	2 428	2,66	1 389	1,32	-1 039
Інше	722	0,79	27	0,03	-695
Всього:	91 419	100	104 904	100	13 485

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Основну частку інших фінансових доходів Товариства 98,65 % складають відсотки, одержані по залишкам на рахунках банків, бачимо збільшення 15 219 тис. грн (Таблиця 2.17). Дивіденти одержані та інше зменшилися на 1039 тис. грн та 695 тис. грн відповідно.

Таблиця 2.18 - Склад та динаміка фінансових витрат АТ«Укрпошта»

Компонент	2019 р.		2021 р		Абсолютне відхилення
	Сума, тис.грн	Питома вага,%	Сума, тис.грн	Питома вага,%	
Нараховані відсотки за зобов'язаннями з оренди	50 146	67,72	40 030	34,94	-10 116
Витрати, пов'язані з обслуговуванням облігацій	23 902	32,28	39 316	34,32	15 414
Процентні витрати за зобов'язаннями фінансового лізингу	*	*	34 093	29,76	34 093
Фінансові витрати за кредитами банків	*	*	495	0,43	495
Інше	*	*	635	0,55	635
Всього:	74 048	100	114 569	100	40 521

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Загальна кількість фінансових витрат Товариства збільшилася з 74,048 тис. грн у 2019 році до 114,569 тис. грн у 2021 році. Це означає, що компанія збільшила свої витрати на 40,521 тис. грн або на 54,7% (Таблиця 2.18).

Нараховані відсотки за зобов'язаннями з оренди скоротилися на 10,116 тис. грн, що становить 20,1% від їхньої вартості в 2019 році. Питома вага цієї складової також зменшилася з 67,72% до 34,94%. Це може свідчити про зміну стратегії компанії щодо здійснення оренди.

Витрати, пов'язані з обслуговуванням облігацій, збільшилися на 15,414 тис. грн, або на 64,4%. Проте, їхня питома вага залишилася майже незмінною - 32,28% у 2019 році проти 34,32% у 2021 році. Це може вказувати на збільшення обсягу облігаційної програми компанії.

Процентні витрати за зобов'язаннями фінансового лізингу та фінансові витрати за кредитами банків з'явилися у 2021 році. Обидві складові не мали витрат у 2019 році. Це може свідчити про залучення компанією додаткових джерел фінансування. Інші витрати збільшилися на 635 тис. грн. у порівнянні з 2019 роком.

Таблиця 2.19 – Аналіз рентабельності продажу АТ «Укрпошта»

Показник	2019 р.	2021 р.	Відхилення (+,-)
1. Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн	7 777 843	11 181 868	3 404 025
2. Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), тис. грн	6 596 957	9 536 425	2 939 468
3. Валовий прибуток, тис. грн	1 180 866	1 645 443	464 577
4. Рентабельність продажу, %	15,18	14,72	-0,46
5. Рентабельність продукції, %	17,9	17,25	-0,65
6. Відхилення рентабельності продажу за рахунок зміни:			
а) валового прибутку	*	*	7
б) собівартості реалізованої продукції	*	*	-7,65

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Рентабельність продажу характеризує ефективність підприємницької діяльності – скільки прибутку має підприємство з гривні продажу. Рентабельність окремих видів продукції характеризує ефективність витрат на її виробництво і збут [35]. У процесі аналізу було визначено динаміку показників рентабельності, виконання плану по їх рівню і проведено розрахунок впливу кожного окремого фактора (Таблиця 2.19).

Проаналізувавши отримані дані, можемо сказати, що рентабельність продажу у 2021 році впала порівняно з 2019 роком на 0,46 %. Також рентабельність продукції у 2021 році впала на 0,65 %. Збільшення валового прибутку призвело до збільшення рентабельності продажу на 7%, але збільшення собівартості продукції призвело до зменшення рентабельності продажу на 7,65 %.

Таблиця 2.20 - Аналіз рентабельності фондів та загальної рентабельності АТ«Укрпошта» за 2019/2021 рр.

Показники	2019 р.	2021 р.	Відхилення +,-
Чистий прибуток, тис. грн.	7 777 843	11 181 868	3 404 025
Середньорічна вартість основних і оборотних засобів, тис. грн.	7 907 355	10 767 643	2 860 288
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	6 596 957	9 536 425	2 939 468
Рентабельність,%:			
- фондів (1/2) '100;	98,36	103,85	5,49
- загальна (1/3) '100.	117,9	117,25	-0,65
Відхилення рентабельності фондів /загальної рентабельності за рахунок зміни:			
а) чистого прибутку	*	*	+43,04 % +51,6 %
б) середньорічної вартості основних і оборотних засобів	*	*	-52,25 %
в) собівартості	*	*	-37,55%

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Рівень рентабельності фондів Товариства у 2021 році збільшився на 5,49 %, а загальний рівень рентабельності зменшився на 0,65 % (Таблиця 2.20). Збільшення чистого прибутку за аналізований період на 3 404 025 тис. грн позитивно вплинуло і на рівень рентабельності фондів – збільшення на 43,04 %, і на загальну рентабельність – збільшення на 51,6 %. А збільшення середньорічної вартості основних і оборотних засобів на 2 860 288 тис. грн вплинуло негативно на показник рентабельності фондів – зменшення на 52,25%. Вплив збільшення собівартості реалізованої продукції на 2 939 468 тис. грн також негативно відобразився на рівні загальної рентабельності - спад на 37,55%.

Таблиця 2.21 - Показники ефективності фінансово-господарської діяльності АТ«Укрпошта» за 2019 – 2021 рр.

Показники	Формула для розрахунку	Оптимальне значення показника	Значення показника		
			2019р	2021р	Відхилення (+, -)
1. Коефіцієнт рентабельності активів	$K_{ра} = \frac{ЧП}{(В_{бр} + В_{кр}) : 2}$	>0 збільшення	0,058	0,018	-0,04
2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$K_{рвк} = \frac{ЧП}{(В_{кр} + В_{кпр}) : 2}$	>0 збільшення (0,13-0,24)	0,168	0,07	-0,098
3. Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу	$K_{род} = \frac{\Phi_p}{(В_{кр} + В_{кпр}) : 2}$	>0 збільшення (0,12-0,18)	0,075	0,019	-0,056
4. Коефіцієнт рентабельності діяльності	$K_{рд} = \frac{ЧП}{ЧД}$	>0 збільшення	0,052	0,016	-0,036
5. Коефіцієнт зносу основних засобів	$K_{зоз} = \frac{З}{Оз}$	зменшення	0,348	0,378	+0,03
6. Коефіцієнт оборотності активів	$K_{оа} = \frac{ЧД}{(В_{бр} + В_{кр}) : 2}$	збільшення	1,116	1,082	-0,034

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Рентабельність підприємства перебуває у прямій залежності від рентабельності продажу та в оберненій – від зміни фондомісткості. Тобто фактори зниження фондомісткості та підвищення фондовіддачі одночасно є

факторами підвищення рентабельності підприємства [36]. Формула для визначення показника рентабельності підприємства вказує на два можливих шляхи підвищення рентабельності: збільшення швидкості обороту основних фондів та зменшення витрат на виробництво.

Показник рентабельності активів вказує на продуктивність усього капіталу, яким володіє підприємство, незалежно від того, звідки він походить, та відображає, скільки прибутку генерує кожна гривня, яку вкладено в активи підприємства [37]. Значення цього показника і у 2019 і у 2021 році перевищують 0 значення. В 2019 році 0,058 грн. прибутку принесла кожна гривня, інвестована в активи. А в 2021 році цей показник зменшився на 0,04 і становив 0,018 грн (Таблиця 2.21).

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу в 2019 році склав 0,168, а в 2021 році – 0,07. Тобто, хоч значення цього показника перевищують 0 значення, ми бачимо негативну динаміку спаду рентабельності власного капіталу. Коефіцієнт рентабельності діяльності показує прибутковість або збитковість продаж за операційною діяльністю по підприємству в цілому або скільки прибутку приносить кожна гривня обсягів реалізації. В цілому по Товариству ми не маємо прибутковості продаж за операційною діяльністю. Цей показник в 2019 році склав 0,052, а в 2021 році впав до 0,016. Коефіцієнт зносу основних засобів збільшився на 0,03. Коефіцієнт оборотності активів відображає ефективність використання активів підприємства для забезпечення генерації доходів. Цей показник в 2019 році склав 1,116, а в 2021 році – 1,082, тобто він має тенденцію до зменшення. Товариство зменшило свої показники рентабельності та ефективності протягом аналізованих років. Для підвищення рентабельності може бути корисним прискорення оборотності основних фондів та зниження затрат на виробництво.

Фінансова стійкість є ключовою характеристикою діяльності підприємства, яка відображає його поточний стан, інвестиційний розвиток і

фінансове здоров'я. Вона є важливою для інвесторів, адже містить необхідну інформацію про борги та зобов'язання підприємства, а також про його потенціал для збільшення прибутку, капіталу та вартості компанії. Фінансова стійкість залежить від стану та розподілу фінансових ресурсів, їх ефективного використання, а також від здатності підприємства відповідати за свої борги та зобов'язання та знижувати ризики [38].

Фінансовий стан підприємства може бути різним: стійким, нестійким або кризовим. Якщо стан фінансів є стійким, то це означає, що підприємство вчасно погашує свої борги, мінімізує фінансові ризики, не залежить від зовнішнього фінансування і може витримати непередбачувані події [39]. Таке підприємство забезпечує свою платоспроможність, залишається привабливим для інвесторів та може ефективно здійснювати свою діяльність. Щоб забезпечити стійкий фінансовий стан, підприємство має здійснювати планомірний розподіл та використання грошових ресурсів, збалансовувати власний та позичений капітал та здійснювати ефективне використання ресурсів.

Таблиця 2.22 – Показники фінансової стійкості АТ «Укрпошта»

Показник	2019 р	2021 р	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,32	0,25	-0,07
Коефіцієнт фінансової залежності	3,1	4,02	+0,92
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,68	0,75	+0,07
Коефіцієнт фінансового левереджу	2,1	3,02	+0,92
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,37	0,26	-0,11

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Чим вище коефіцієнт автономії, тим менша залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Нормою вважається, що загальна сума заборгованості не повинна перевищувати суму власних джерел фінансування,

тобто понад 50% джерел фінансування мають бути забезпечені власними коштами. Коефіцієнт автономії має бути не менше за 0,5, щоб забезпечити достатню фінансову стійкість підприємства і гарантувати можливість покриття всіх зобов'язань за рахунок власних коштів. Коефіцієнт автономії Товариства менше нормативного значення і знизився ще на 0,07. Що говорить про фінансову нестійкість і нестабільність підприємства у 2021 р.

Коефіцієнт фінансової залежності і коефіцієнт автономії є взаємопов'язаними, протилежними показниками. Згідно з нормативом коефіцієнта автономії, критичне значення коефіцієнта фінансової залежності не повинно перевищувати 2. Коефіцієнт фінансової залежності Товариства перевищує нормативне значення і зріс у 2021 році на 0,92. Зростання коефіцієнта фінансової залежності означає, що підприємство все більше залежить від зовнішніх джерел фінансування, і, отже, втрачає свою фінансову незалежність. Це може бути наслідком збільшення частки зобов'язань у фінансуванні підприємства в динаміці.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу визначає, яка частка залученого капіталу (зобов'язань та позиченого капіталу) складає загальну суму коштів, які вкладені в діяльність підприємства. Цей показник показує, наскільки підприємство залежне від зовнішніх джерел фінансування. Згідно з нормативним значенням коефіцієнта автономії, значення показника концентрації залученого капіталу не повинно перевищувати 0,5. Сума коефіцієнта автономії та коефіцієнта концентрації залученого капіталу дорівнює одиниці. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу більший від нормативного показника і на кінець періоду ще зріс на 0,07.

Коефіцієнт фінансового левереджу відображає, скільки коштів, що належать інвесторам та кредиторам, було залучено на кожну одиницю власного капіталу. Зростання цього показника в динаміці свідчить про збільшення ризику фінансової залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та може

вплинути на підвищення вартості капіталу. Показник Товариства зріс на 0,92 за аналізований період.

Коефіцієнт фінансової стійкості підприємства визначає, скільки залучених коштів з терміном погашення більше одного року припадає на кожну одиницю власного капіталу. Цей показник відрізняється від коефіцієнта автономії тим, що включає до чисельника не тільки власний капітал, але й залучені та позичені кошти, які можуть бути використані для погашення зобов'язань підприємства з терміном погашення більше одного року. Значення даного показника відображає можливість підприємства користуватися джерелами фінансування у своїй поточній діяльності без негативного впливу на його кредиторів. Нормативне значення даного показника становить більше 0,5-0,6, що вказує на високий рівень фінансової стійкості підприємства. Показник Товариства менше 0,5 і зменшився у 2021 році на 0,11.

Друга група показників фінансової стійкості підприємства оцінює відповідність між видами активів та їх джерелами фінансування. Це означає, що для забезпечення стійкості підприємства, довгострокові активи (наприклад, іммобілізовані активи) мають фінансуватись за рахунок довгострокових джерел (таких як власний капітал та довгострокові кредити). Однією з ключових характеристик фінансового стану підприємства є його здатність бути платоспроможним і ліквідним. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства, а також ефективне управління цими показниками є невід'ємною передумовою для успішної та стабільної діяльності підприємства [40].

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує частину поточної заборгованості, що Товариство може покрити негайно (нормативне значення не менше 0,2 – 0,35). Ми бачимо, що коефіцієнт Товариства 0,78 на кінець 2021 року (збільшення на 0,04).

Таблиця 2.23 — Показники платоспроможності АТ «Укрпошта»

Показник	2019 р	2021 р	Відхилення (+,-)
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,74	0,78	+0,04
2. Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,83	0,86	+0,03
3. Коефіцієнт загальної ліквідності	0,86	0,91	+0,05

Джерело: сформовано автором на основі даних [30]

Коефіцієнт проміжної ліквідності характеризує, яку частину заборгованості може покрити Товариство, не продаючи запаси. В ідеалі значення коефіцієнту дорівнює одиниці. На кінець 2021 року коефіцієнт проміжної ліквідності АТ «Укрпошта» склав 0,86 (збільшення на 0,03).

Коефіцієнт загальної ліквідності показує наскільки оборотні активи покривають поточні зобов'язання. Нормативне значення повинно бути більше 1 – 1,5. Коефіцієнт Товариства у 2021 році дорівнював 0,91 (збільшення на 0,05).

Розраховані показники АТ «Укрпошта» свідчать про те, що Товариство має деякі проблеми з проміжною та загальною ліквідністю. Але бачимо позитивну динаміку і покращення по значенням коефіцієнтів.

2.4 Напрями вдосконалення складання Звіту про фінансові результати

Обліковий процес завершується складанням фінансової звітності про господарську діяльність підприємства. Звітність є важливим інструментом облікової роботи, який дозволяє підприємствам відображати свої фінансові результати та стан на підсумок звітного періоду [41, 42]. Її основною метою є надання користувачам, включаючи зовнішніх і внутрішніх зацікавлених сторін, достовірної та повної інформації про фінансові показники підприємства, що допомагає в прийнятті рішень щодо інвестування, кредитування, партнерства та інших аспектів взаємодії з підприємством. Звітність є важливим елементом

фінансового аналізу та дозволяє оцінити фінансові ризики та перспективи розвитку підприємства [43].

Для того, щоб звітність була ефективним інструментом управління та контролю, вона повинна відповідати всім вимогам обліку. Показники звітності повинні бути об'єктивними, а їх точність повинна бути підтверджена перевіреними даними поточного обліку та відповідними документами. Також важливим є своєчасність складання та подання звітності. Навіть найбільш достовірна інформація втрачає своє значення, якщо вона не надана користувачам вчасно. Тому звітність повинна бути складена та подана відповідним органам в строк, встановлений нормативними актами, що забезпечить ефективне її використання для управління та контролю [44].

Важливим напрямом підвищення рівня аналітичності фінансової звітності має стати правильна побудова її форм таким чином, щоб максимально полегшити вивчення відображених в них господарських взаємозв'язків. Однією із важливих проблем аналізу бухгалтерської фінансової звітності в процесі обґрунтування економічних рішень, є отримання показників придатних для порівняння. В нестабільних умовах функціонування підприємства, що передбачає вибір методологічних основ фінансового обліку, ця проблема загострюється. Як наслідок, підвищена увага до процесу вибору облікових принципів, методів та прийомів при формуванні показників бухгалтерської фінансової звітності [45].

У темі «Методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства» можна виділити декілька дискусійних питань та невирішених проблем.

Показники ефективності діяльності підприємства є важливим інструментом для оцінки його стану та потенціалу розвитку. Однак, вибір показників повинен бути обґрунтованим та залежати від конкретного підприємства, його галузі діяльності та мети, яку воно ставить перед собою. Загальноприйняті методики розрахунку показників ефективності, такі як

показник рентабельності, показник оборотності активів, показник ліквідності та інші, можуть бути корисними для порівняння підприємств в межах галузі. Але при цьому важливо враховувати специфіку діяльності кожного конкретного підприємства. Наприклад, для підприємств, що працюють в галузі високотехнологічного виробництва, показники, пов'язані з інноваційними процесами та розробкою нових продуктів, можуть бути більш важливими, ніж традиційні показники ефективності [46]. Для торговельних підприємств важливою може бути динаміка зростання продажів та рентабельність конкретних товарів, а для підприємств з високим ступенем ризику - показники фінансової стійкості та ліквідності.

Також важливо враховувати цілі та стратегію підприємства. Наприклад, якщо підприємство має за мету розширити свою географію присутності, то показник ефективності, пов'язаний з розвитком дистриб'юційної мережі, може бути важливішим за інші. Отже, визначення показників ефективності повинно ґрунтуватися на конкретних умовах діяльності.

Не завжди фінансова звітність відображає всі ризики, які стоять перед підприємством, тому необхідно враховувати додаткові методи оцінки ризиків та їх відображення в звітності.

Ризики є невід'ємною частиною діяльності будь-якого підприємства, і їх правильна оцінка та відображення в фінансовій звітності дозволяє зменшити можливість виникнення фінансових проблем та збільшити довіру потенційних інвесторів та кредиторів. Однак, не завжди всі ризики можуть бути виявлені та відображені у фінансовій звітності. Для оцінки ризиків підприємства можна використовувати додаткові методи, такі як аналіз SWOT, аналіз Портера, аналіз ризиків та інші [47, 48]. Ці методи дозволяють виявити можливі ризики, пов'язані з різними аспектами діяльності підприємства, такими як ринкові умови, конкуренція, технології, зміни законодавства, економічні чинники та інші.

Для відображення ризиків у фінансовій звітності можна використовувати додаткові документи, такі як звіт про ризики та управління ризиками. Цей звіт містить інформацію про ризики, які виявлені в ході аналізу та їхній вплив на діяльність підприємства, а також про заходи, які приймаються для їх зменшення. Крім того, деякі підприємства можуть використовувати рейтингові агентства, що оцінюють ризики та фінансову стійкість підприємства. Такі оцінки можуть бути корисним джерелом інформації для потенційних інвесторів та кредиторів. Отже, відображення ризиків діяльності підприємства у фінансовій звітності є важливим завданням.

Відсутність єдиних міжнародних стандартів фінансової звітності є однією з найбільш серйозних проблем у галузі фінансів та бухгалтерського обліку. Кожна країна має свої національні стандарти та правила, які регулюють ведення бухгалтерського обліку та підготовку фінансової звітності. Це призводить до того, що фінансові звіти підприємств з різних країн містять різну інформацію та надають її у різному форматі, що ускладнює їх порівняння та аналіз [49, 50].

Оскільки світовий ринок стає все більш інтегрованим, потреба у єдиних міжнародних стандартах фінансової звітності стає все більш актуальною. Відсутність таких стандартів може призвести до того, що фінансова інформація буде надаватись недостатньо прозоро, що може стати причиною фінансових скандалів та інших проблем.

Розробка єдиних міжнародних стандартів фінансової звітності є складним та тривалим процесом, оскільки необхідно враховувати специфіку різних країн та галузей діяльності. Однак, на сьогоднішній день вже існує кілька міжнародних стандартів, таких як МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності), які використовуються в більш ніж 100 країнах світу.

Відображення витрат та доходів валютних операцій у фінансовій звітності може бути проблемою для багатьох підприємств. Одна з причин цієї проблеми полягає в тому, що валютні операції можуть бути підвищеної складності та

відбуватися в різних формах, що може впливати на правильне відображення витрат та доходів в звітності. Крім того, існує різний підхід до обліку валютних операцій, можливість зміни курсу валют між моментом операції та моментом відображення витрат та доходів у фінансовій звітності. Це може вплинути на точність відображення витрат та доходів та призвести до виникнення різниці в звітності [51]. Отже, враховуючи всі ці фактори, важливо знайти оптимальний метод відображення витрат та доходів валютних операцій у фінансовій звітності.

Існує кілька методів, які можуть вдосконалити складання звіту про фінансові результати. Ось декілька можливих рекомендацій:

- Розробка більш детальних інструкцій та стандартів: Чіткі та детальні інструкції можуть допомогти забезпечити більшу однорідність та стандартизацію звітності. Це може допомогти уникнути помилок, спростити процес та забезпечити точну та зрозумілу звітність для всіх зацікавлених сторін.

- Використання програмного забезпечення може спростити процес складання звітності та зменшити кількість помилок.

- Включення додаткових показників: на сьогодні звіт про сукупний дохід містить тільки певні складові, такі як доходи, витрати, прибуток та збитки. Але деякі експерти вважають, що в звіті також варто враховувати такі складові, як соціальна відповідальність, середовищний вплив, інновації та інші. Додаткові показники, такі як показники соціальної відповідальності бізнесу, можуть допомогти зрозуміти повну картину діяльності підприємства та забезпечити більш повну звітність. Наприклад, включення соціальної відповідальності в Звіт про сукупний дохід може дати можливість підприємствам відображати свої зусилля щодо покращення соціального та екологічного стану у громаді, де вони діють. Включення середовищного впливу може допомогти визначити, як витрати на захист довкілля та відновлення природних ресурсів впливають на фінансові показники підприємства. Також включення інноваційних аспектів, таких як розробка нових продуктів або технологій, може відображати потенційний

розвиток підприємства та стимулювати інвесторів вкладати кошти в його діяльність.

- Посилення відповідальності за складання звітності може здійснюватися шляхом відповідальності за результати, навчання та надання ресурсів для покращення знань та навичок.

ВИСНОВКИ

У процесі написання дипломної роботи було досліджено теоретичні та практичні основи складання звіту про фінансові результати та оцінено показники ефективності діяльності Акціонерного Товариства «Укрпошта». Фінансові результати і показники ефективності є важливими аспектами діяльності будь-якого підприємства. Звіти про фінансові результати та їх оцінювання дозволяють розуміти фінансову стійкість підприємства, його прибутковість та рентабельність, а також виявляти проблемні аспекти в управлінні.

Основні методологічні принципи складання фінансової звітності регулюються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV та затвердженими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Для оцінки якості діяльності підприємства використовується фінансовий результат, що визначається шляхом порівняння доходів та витрат. Цей результат може бути виражений у формі прибутку або збитку і від нього залежать такі важливі аспекти, як формування власного капіталу, виконання зобов'язань перед бюджетом, фінансування інвестицій та платоспроможність підприємства.

Для забезпечення детального розкриття інформації про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства у Звіті про фінансові результати застосовуються рахунки 7-9 класів, які відображають різні види діяльності підприємства, такі як продаж товарів, надання послуг, операції з цінними паперами та інші. Розподіл рахунків за видами діяльності дозволяє краще зрозуміти структуру доходів та витрат підприємства, його фінансову діяльність та результативність роботи в окремих сферах бізнесу. Методика складання Звіту про фінансові результати регламентується Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433.

Особливості розвитку поштової галузі в Україні відповідають основним світовим тенденціям: розвиток електронної комерції сприяв бурхливому розвитку ринку доставки посилок та кур'єрської доставки та скороченню обсягів ринку поштових відправлень. Зростає також ринок грошових переказів. У великих та середніх містах спостерігається зростання конкуренції в наданні фінансових послуг та торгівлі. Разом з тим значна частина населення, що проживає в сільській місцевості, має вкрай обмежений доступ до фінансових послуг та безготівкової економіки.

Акціонерне Товариство «Укрпошта» надає сучасні фінансово-логістичні послуги по всій території України та за її межами, забезпечує доступність фінансових послуг, доставку пенсій, соціальних допомог, товарів, розповсюджує періодичні видання за передплатою у найвіддаленіші куточки.

Більшість послуг Компанії є предметом регулювання. Отже, витрати на надання послуг зазнають безпосереднього впливу загальної інфляції та зростання заробітної плати, тоді як підвищення регульованих тарифів, які компенсують такі зростання витрат, можуть здійснюватися із певною затримкою. Уряд України проводить поетапне підвищення рівня мінімальної заробітної плати. Оскільки фонд оплати праці разом з єдиним соціальним внеском є найбільшою витратною статтею Компанії, збільшення рівня мінімальної заробітної плати є однією з причин дефіциту оборотного капіталу станом на 31 грудня 2021.

Не дивлячись на це АТ «Укрпошта» прибуткове підприємство. Проаналізувавши динаміку та структуру доходів за 2019 – 2021 роки можна побачити збільшення доходів Товариства на 3 069 095 тис. грн. Темп зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) склав 43,76 %. За 2019 – 2021 роки на АТ «Укрпошта» спостерігаємо тенденцію до збільшення чистого доходу від реалізації продукції та тенденцію до зменшення інших операційних доходів.

Дохід Товариства головним чином складався з послуг національної пошти та фінансових послуг, питома вага яких в доході відповідно 55,27% та 40,71%. Дохід від торгівлі власними та комесійними товарами та інших комесійних послуг складав менше 5% від доходу компанії. Зниження доходу за аналізований період відбулося лише за двома компонентами послуг національної пошти: міжнародний поштовий обмін – зниження на 10239 тис. грн та оформлення за передплатою та доставка періодичних друкованих видань – зниження на 53183 тис. грн.

АТ «Укрпошта» - один з найбільших платників податків у транспортній галузі. З 2016 по 2020 рік перерахувала у бюджет 10,5 млрд. грн. податків та 3,3 млрд. грн. ПДФО. Втричі збільшилися у 2021 році обсяги операцій з розрахунку за товари та послуги у порівнянні з 2019 роком.

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

- Фінансовий звіт є важливим інструментом для вивчення фінансової стійкості підприємства. Він містить інформацію про фінансові результати підприємства за певний період, а також про його фінансове становище на кінець звітного періоду.

- Для складання звіту потрібно знати основні фінансові показники, такі як чистий дохід, витрати, прибуток, рентабельність, оборотність активів та інші. З цими показниками можна порівнювати результати роботи підприємства за різні періоди.

- Важливо мати чітку методику для складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства, оскільки це дозволить зробити об'єктивні висновки про фінансове становище та ефективність роботи підприємства.

- В процесі складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства важливо брати до уваги не тільки фінансові, а й нефінансові фактори, такі як якість продукції, репутація

бренду, рівень задоволеності клієнтів та працівників, ступінь інноваційності та інші.

- Складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства допомагає виявляти проблемні місця в роботі підприємства та розробляти стратегії для їх подолання.

- Для успішної роботи підприємства необхідно систематично проводити аналіз фінансових результатів та показників ефективності, вносити необхідні корективи до бізнес-стратегії та забезпечувати постійне покращення в усіх сферах діяльності.

Отже, методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства є важливою для успішної роботи підприємства. Її використання дозволяє зробити об'єктивні висновки про фінансове становище та ефективність роботи підприємства, виявити проблемні місця та розробити стратегії для їх подолання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон (№ 996-XIV) прийнятий Верховною Радою України 16.07.1999 р.
3. Лишиленко О. В. Напрями удосконалення обліку та аудиту фінансових результатів// Бухгалтерський облік і аудит / 2005 – 6 № с. 16-24.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: затв. Наказом № 39 Міністерства фінансів України від 15.03.2000 р.
5. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : підруч. 4-те вид. [доп. і перероб.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.
6. Пушкар М. С., Семанюк В. З., Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2010, 292 с.
7. Андрієнко В. О. Поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського обліку. Наука молода. Київ. 2008. № 9. С. 153–157.
8. Озеран А. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід): питання формування та співвідношення з МСФЗ / Озеран А. // Бухгалтерський облік і аудит – 2013 р. с. 25.
9. Верхоглядова Н. І. Бухгалтерський фінансовий облік: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2010. 536 с.
10. Назарова І.Я., Муравський В.В. Інформаційні системи та автоматизоване робоче місце бухгалтера: навчальний посібник. Тернопіль: «Крок», 2016. 301 с.
11. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: навч. посібник. Житомир: ЖДТУ, 2003. 524 с.

12. Мурашко Т. Річна фінансова звітність. Вісник: офіційно про податки. 2017 р. №3 (907).
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Податкові різниці» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 25.01.2011 р. № 27.
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318.
16. Гуцаленко Л. Стратегічний облік і контроль у формуванні фінансових результатів / Л. Гуцаленко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010 с. 24.
17. Міжнародні стандарти фінансової звітності // Електронний ресурс режим доступу: www.minfin.gov.ua.
18. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433.
19. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 14.09.2006 р. № 140-V.
20. Утенкова А. О. Аудит. Навчальний посібник /Київ - 2011 р. с. 409.
21. Питання управління Міністерством інфраструктури об'єктами державної власності. Кабінет міністрів України / розпорядження від 21.03.2011 р. № 265-р.
22. Статут Акціонерного Товариства «Укрпошта»/ нова редакція / затверджено наказом Міністерством інфраструктури України 22.07.2021 № 333.
23. Положення про Сумську дирекцію Акціонерного Товариства «Укрпошта»: затверджено наказ від 31.08.2020 р. № 843.
24. Про затвердження графіку документообігу первинних бухгалтерських документів для відображення в бухгалтерському обліку Сумської дирекції ПАТ «Укрпошта» / затверджено: Наказ від 15.02.2018 р. № 137.
25. Порядок руху грошових коштів на поточних рахунках АТ «Укрпошта» / від 06.11.2019 р. № 1057.

26. Про встановлення ліміту кас в національній валюті у Сумській дирекції АТ «Укрпошта»: затверджено Наказ від 14.04.2021 р. № 342.

27. Облікова політика ПАТ «Укрпошта» (за Міжнародними стандартами фінансової звітності): затверджено Наказ від 27.12.2017 р. № 1817.

28. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та зобов'язань ПАТ«Укрпошта»: затверджено Наказ від 27.12.2017 р. № 1818.

29. Положення про проведення інвентаризації активів та зобов'язань АТ«Укрпошта»: затверджено Наказ від 25.10.2019 р. № 1000.

30. Фінансова звітність (МСФЗ) АТ «Укрпошта» Електронний ресурс: <https://www.ukrposhta.ua/ua/richni-zvity>

31. Парасій-Вергуненко І. М. / Аналіз господарської діяльності: підручник. Київ – 2016 р. 632с.

32. Лучко М. Р., Жукевич С. М. / Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Тернопіль ТНЕУ – 2016 р. 302 с.

33. Цюцяк І. Л., Цюцяк А. Л. Стратегічний контроль ефективності використання власного капіталу на основі оцінювання показників похідного балансового звіту / Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Економіка. 2018. Вип. 5.

34. Свірідова С. С., Пожар О. О. Оцінка факторів впливу на рентабельність підприємства. Молодий вчений. 2014. № 11(14). 96.

35. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз: підручник / К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.

36. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посібн. / К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352с.

37. Максимова М. В. Теоретичні підходи до формування системи показників оцінки прибутку підприємства / Електронне фахове наукове видання «Ефективна економіка» Стаття серпень 2019 р.

38. Рзаєв Г.І. Показники рентабельності як аналітичні ознаки прояву ризику за умов невизначеності / Вісник Хмельницького національного університету. – 2017. - № 5. - С. 73 – 77

39. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчально-методичний посібник / К.: 2009. – 328 с.

40. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. / 2-ге вид., випр. і доп.. – К., 2005. – 662 с.

41. Сідун В.А. Економіка підприємства: навч. посіб. / К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 436 с.

42. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підруч. для студ. екон. спец. вищ.навч. зак. / К, 2003. – 784 с.

43. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Підручник. - Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 416 с.

44. Антонова л. В. Роль управлінського обліку в здійсненні організаційних змін на підприємстві : стаття / Ефективна економіка № 8, 2013 р.

45. Безкоровайна Л.В. Організаційне забезпечення системи управлінського обліку на підприємстві // Економічний вісник НГУ. – 2009. - №1. – С. 56

46. Голов С.Р. Фінансовий та управлінський облік: навч. посібник // К.: 1996 р. 543 с.

47. Завгородня М.Ю. Напрями підвищення конкурентоспроможності легкої промисловості України. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. 2019. С. 383–387.

48. Вербіцька І.І. Ризик-менеджмент як сучасна система управління ризиками підприємницьких структур. Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. 2013. № 5. С. 282–291.

49. Каменська, Т. (2012). Міжнародні стандарти фінансової звітності в Україні: сучасний стан, практика і проблеми впровадження. Бухгалтерський облік і аудит, (12), 39-43.

50. Лопатовський, В.Г. Проблеми впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності на підприємствах України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2014. № 5, т. 2. С. 207-209.

51. Помулева В. М. Курсові різниці: облік та відображення у звітності. Особливості економічних реформ в Україні, пов'язаних з вимогами євроінтеграції: колективна монографія за ред. С. В. Шарова, Н. М. Левченко, ЗНТУ. Запоріжжя 2017. С. 191-207.

ДОДАТКИ

Додаток А

SUMMARY

Savina I.V. Methods of compiling a report on financial results and evaluating performance indicators of the enterprise - Qualifying work of the bachelor. Sumy State University, Sumy, 2023.

The study investigates theoretical, methodological, and practical aspects of preparing a financial reporting and evaluating performance indicators of a company. The main goal of this research is to develop recommendations for improving the preparation of financial reporting and evaluating performance indicators of a company. Based on the results of the work, conclusions and proposals have been made to enhance the preparation of financial reporting and evaluating performance indicators of the enterprise.

Keywords: financial results, financial reporting, total income, operating expense components, profitability calculation, financial stability indicators, solvency, liquidity ratios.

АНОТАЦІЯ

Савіна І. В. Методика складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства – Кваліфікаційна робота бакалавра. Сумський державний університет, Суми, 2023 р.

У роботі досліджено теритичні, методичні та практичні аспекти складання звіту про фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства. Основною метою цього дослідження є розробка рекомендацій щодо покращення складання звіту про фінансові результати оцінювання показників ефективності діяльності підприємства. За результатами роботи зроблено висновки та пропозиції щодо покращення складання звіту про

фінансові результати та оцінювання показників ефективності діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансові результати, складання фінансової звітності, сукупний дохід, елементи операційних витрат, розрахунок показників прибутковості, показники фінансової стійкості, платоспроможність, коефіцієнти ліквідності.